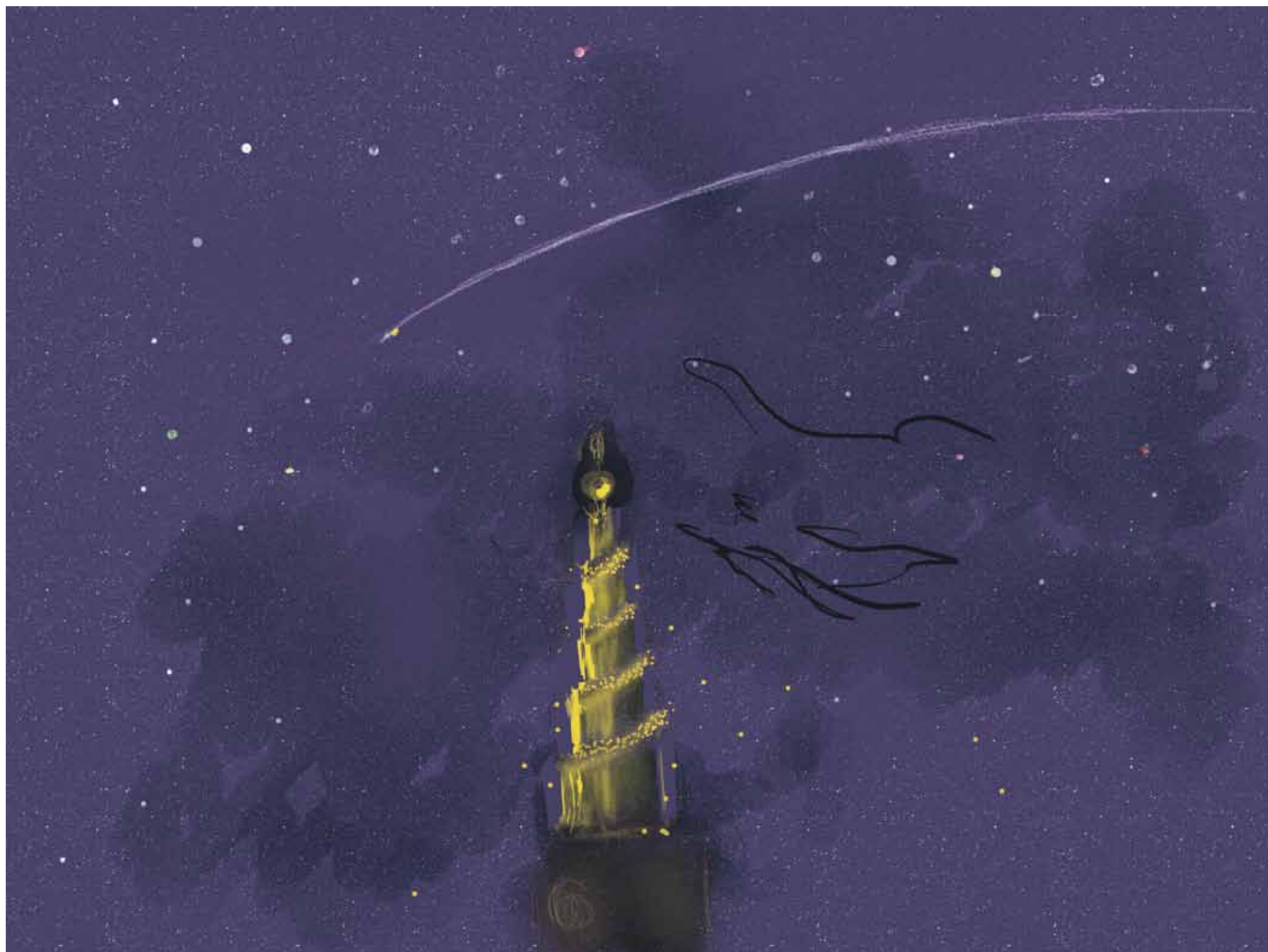

Christianshavneren

Bydelsavis nr. 9 December 2023 / 41.årgang

Så må der ønskes! Vi ønsker jer alle en Glædelig Jul

Tegning: Katrine

Lynetteholm s. 7

Naturklummen s. 9

Lodtrækning s. 10-11

Jubilæum s. 16

Kunst s. 18-19

Et Hjørne s. 21

Fra et hjørne på kontoret.....glæder man sig over en vellykket 40års fest. God gammeldags christianshavnerstemning, taler, rare mennesker. Masser af øl og hornmusik (resten var overladt til individuelt initiativ).

Som I ved, produceres avisen udelukkende af frivillige aktivister. Vi er derfor ikke altid på kontoret, men gør vores bedste. Hvis I vil gøre vort liv nemmere – når I indsender de indlæg, vi glæder os til – så send venligst teksten som en wordfil (uden formatering). Vores skrifttype (font) er century schoolbook. Evt billeder meget gerne som vedhæftede filer i jpg-format.

I ønskes en rigtig godt jul – må I opleve det 2024, I hver især drømmer om!

poul.

Hilsen fra Christianshavns Seniorklub!

Decemberprogrammet:

Mandag den 4. december, Julefrokost kl. 12.00, egenbetaling 150,00 kr.

Birgit Jepsen læser juleeventyret: "De tre venner", og måske vil Ruth underholde med lidt julemusik.

Mandag den 11. december, Frantz Leander holder foredraget: "Alderdommens triumf", inspireret af Ernst Hemingways roman, "Den gamle mand og havet". Om fiskeren Santiago der får sit livs største fangst, en Blue Marlin, på kroge.

Mandag den 18. december, Causeri af Lars Thorborg, kendt fra Montmatre Copenhagen Jazzhouse og æresmedlem af Europe Jazz Network.

Så holder vi juleferie indtil mandag den 8. januar 2024, kl. 11.45, hvor vi ses til kaffe og kage.

Glædelig jul og godt nytår!

Seniorklubbens aktiviteter foregår i Hal-C, 1.sal, (elevatør) Kl 11.45 – 14.15, pris 20 kr. incl. 1 øl eller vand og kaffe. Tag selv madpakke med.

Adressen er: Arsenalvej 6, 1436 København K. Bus 2A, fra Christianshavns Torv mod Holmen.

Aktivitetscenter for ældre christianshavner i det tidligere fritidshjem i Prinsessegade 15?

Det er da bare en oplagt idé.

Mange af os ældre christianshavner kender lokalerne, fordi vores børn har gået i fritidshjem der for mange år siden.

Nu har lokalerne stået tomme i ca. halvandet år, efter en kort periode som friskole. Der er 435 m2 med en lille sal, 6 store lyse lokaler, en udendørs terrasse og et institutionskøkken - altså super velegnet til et aktivitetscenter.

Vi er en gruppe "Aktive Ældre, Christianshavn" - os der tidligere kaldte os Plejehjem NU gruppen, der efter 5 års arbejde måske finder det der med NU i navnet lidt forældet.

Plejehjemmet er selvfølgelig ikke opgivet, men det har hele tiden været meningen, at plejecenteret skulle have et aktivitetscenter i stueetagen åbent for alle. Hvis det kan lade sig gøre at få et aktivitetscenter i Prinsessegade 15, er opnåelse af dette delmål rigtig fint.

Vi har derfor sendt vedlagte brev til Sundheds- og Omsorgsudvalget og formanden for Udvalget Borgmester Sisse Marie Welling, og bedt dem om at støtte vores initiativ, og skaffe midler til projektets gennemførelse. Måske får vi en julegave

Hilsen Aktive Ældre, Christianshavn.

De lokalhistoriske foreninger og arkiver er sikret et år frem

Den 26. oktober drøftede Kultur- og Fritidsudvalget det midlertidige tilskud til Sammenslutningen af Lokalhistoriske Foreninger og Arkiver i København (SLAK), som stod til at udløbe i år.

Kultur- og Fritidsudvalget besluttede at forlænge støtten til SLAK med 381.000 kr. for 2024. Dermed er aktiviteterne i Christianshavns Lokalhistoriske Forening & Arkiv sikret i et år frem.

I lokaludvalget ønsker vi fortsat, at Kultur- og Fritidsudvalget finder en permanent finansieringsløsning, så foreningernes fremtid er sikret på lang sigt.

Christianshavns Lokaludvalg

**Deadline for
februaravisen
er
25. januar kl. 1600**

Aktive Ældre, Christianshavn foran det måske kommende aktivitetscenter for ældre på Christianshavn.

Christianshavn 16.11.23

Til Sundheds- og Omsorgsborgmester Sisse Marie Welling og medlemmerne af Sundheds- og Omsorgsudvalget. Kære Sisse Marie Welling og Udvalgsmedlemmerne.

Vi i Aktive Ældre-gruppen Christianshavn (tidligere Plejehjem Nu gruppen) henvender os til dig med forslag om at få etableret et stærkt tiltrængt aktivitetscenter for ældre på Christianshavn.

Tanken var oprindeligt, at et lokalt plejehjem, også skulle indeholde et aktivitetscenter for mere velfungerende ældre. Da det tilsyneladende trækker ud med et plejehjem på Christianshavn, har vi valgt at skille tingene ad, og i stedet, lige nu, lægge vores kræfter i etableringen af et aktivitetscenter for ældre.

Vi har besat nogle tomme og vel at mærke ledige lokaler i Prinsessegade 15, Christianshavn, som vi finder velegnede til formålet. Lokalerne på 435 m2 har tidligere huset fritidshjem/fritidsklub og senest en mindre friskole. Disse lokaler har gennem en længere periode været udbudt til leje af det almennyttige boligselskab Hjem gennem en ejendomsmægler. Vi har haft en fremvisning af lokalerne med deltagelse af Byggechef Per Christensen fra Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og medlemmer af Aktive Ældre-gruppen.

Ældre på Christianshavn bør i lighed med ældre, i andre bydele i Københavns Kommune, have mulighed for fællesskaber og samvær med andre. Det kræver et sted i gå-afstand med nem tilgængelighed for alle. Et aktivitetscenter vil have afgørende betydning for at styrke ældres fysiske og mentale sundhed, med træning og inspirerende sociale og kreative/musiske aktiviteter. Helt i tråd med kommunens ældrepolitik. Aktiviteter som værner mod ensomhed og fremmer evnen og lyst til at holde sig i form i dagligdagen i eget hjem. Behovet har bl.a. afspejlet sig i, at et opslag fra Aktive Ældre om vores arbejde for et aktivitetscenter på Christianshavn fik lige ved 500 likes og et hav af positive kommentarer i FaceBook-gruppen "Os fra Christianshavn".

Der findes 21 aktivitetscentre i Københavns Kommune, men intet på Christianshavn. Det må der rettes op på. Derfor beder vi Sundheds- og Omsorgsudvalget om at engagere sig i etableringen af et aktivitetscenter på Christianshavn.

Vi opfordrer jer som Sundheds- og Omsorgsudvalg om at tage vores henvendelse op i Udvalget på jeres førstkomende møde. Sagen haster, da lokalerne i øjeblikket står tomme, og vi ved af erfaring, at det kan være mere end svært at finde egnede lokaler på Christianshavn.

Vi ser frem til at høre fra jer og stiller gerne op til et personligt møde med yderligere uddybning vedr. lokalerne i Prinsessegade 15.

Med Venlig Hilsen Aktive Ældre, Christianshavn
Susanne Hartz, Hildur H. Jóhannesdóttir, Gini McGraic, Tine Utzon-Frank, Elsa Lauritzen, Sigrid M. Pedersen, Morten Ulrik Pedersen og Britta Krogh Lund.

e-mail: christianshavneren@beboerhus.dk
www.christianshavneren.dk

**Christianshavneren
bydelsavis**

Avisens formål er at oplyse og skabe debat om hvad der foregår i bydelen. Udgives af avisgruppen,

Indlæg og annoncer kan lægges i avisens postkasse i **Beboerhuset, Dronningensgade 34, 1420 Kbh. K** Eller naturligvis sendes elektronisk,

Redaktion af dette Poul Cohrt (ansvh.) Ole Ullby Ole Kjær Nisted Søren Brix (web-avis) Susanne Munch Henning Nielsen Hanne Juul Nielsen Anette Oelrich Kim Gyldenkvist Katrine Helman Gini McGrail

Avisen omdeles til alle brevsprækker på Christianshavn, incl. Holmen, Margretheholm, Refshaleøen og Christiania. Den kan også hentes i Beboerhuset og på Biblioteket samt hos Irma og Superbrugsen.

Tryk Provins-Trykkeriet oplag 6.500

Redaktionen består af aktivister og har ingen fast træffetid.

Kontakt os og vi kommer tilbage for aftale af møde o.a.

Tlf. 3257 8890
Konto 1199 0001393758
CVR nr. 53 39 99 59
email:
christianshavneren

Julens duft er kærlighed

Tekst: Anne Vad

Julens duft er kærlighed.

Huer i et rødt geled.

Minder gemt i hver en bid

gæster os ved juletid.

Julens duft er kærlighed.

Hånd i hånd og trin på sned.

Sangen er et livsekund.

Toneranker vandrer rundt.

Julens duft er kærlighed.

Hjemløs ild - giv plads, kom med!

Nelliker og duftegran -

barnetroens lys i brand.

Julens duft er kærlighed.

Advent er at tælle ned.

Pluds'lig mærke vi er til

i miraklets krybbespil.

Kære Christianshavneren

Fint at holde sig orienteret i jeres avis og dejligt at I skriver om museer.

Men gerne med de rigtige priser. Ved ikke hvor I har de 70 kr. om tirsdagen fra... det må være en myte. For det koster 125 kr. alle andre dage end sidste onsdag i måneden, hvor det er gratis.

Håber at I vil rette det i jeres avis, da vi har fået en del telefoniske henvendelser på baggrund af jeres forkerte oplysninger.

Bedste hilsner

Camilla

Glyptoteket

Til redaktionen

Christianshavneren

Tak for en rigtig god artikel med flotte billeder og et godt interview med Flemming Palka i Wildersgade 46.

Det er altid en fornøjelse at læse Christianshavneren.

Jeg gør venligst opmærksom på, at artiklens sidste sætning om at "samlingen kan beses på www.wildersgade.dk" desværre er en blindgyde,

Man skal ind på www.wildersgade-christianshavn.dk for at finde den spændende og omfattende samling med oplysninger om malerierne.

Med venlig hilsen

Eigil Saxe

Cirkebroen

Broer er ikke bare broer,
eller transitområder
for mennesker og biler.

De er blodårer i byens netværk,
og tegn i tidens sprog.

Skabt af en kreativ
islandsk hjerne,
næret af stjernestøv og galakser.
Sådan landede himmelskibet
midt på Christianshavn.

Cirkebroen drejer
modernistisk om sig selv.
Svævende og dog jordnær,
falder brofagene på plads.
Dens lysende master,
peger tilbage mod det uendelige rum.

Broen forbinder
Sukkerfabrikkens massive tyngde
med Larsens lysende, svævende huse.
Klassisk og funktionalisme,
tyngde og lethed.
Et under anbragt i byen,
spejlende sig i Den sorte Diamant.

Broens dristige konstruktion
forbinder cyklisternes sving
med fodgængernes slentren.
Om sommeren fristes dristige unge mænd
til udspring og kropslig akrobatik.
Svævende mellem himmel og vand
udfordrer broen hverdagen og fantasien,
og sætter betonbyggeriet skakmat.

Striben v/ Katrine

Ib Bondebjerg

Debat og Læs

Af Kristine Ammitzbøll-Bille, suppleant til Christianshavns Lokaludvalg og kandidat til Borgerrepræsentationen, Radikale Venstre

Væk med de osende knallerter på Christianshavn

Jeg kan stadig huske lugten, der ramte mine små næsebor, når der susede en knallert forbi, da jeg som barn cyklede i skole. Det er næsten flovt at indrømme, men jeg kunne godt lide lugten, og jeg kunne godt finde på at trække luften lidt dybere ned i lungerne en sædvanligt. Sikke en lykke.

Men kun på overfladen. For hvad, jeg ikke vidste som barn, var, at osen fra knallerterne fyldte min lunger med farlige partikler. Og det gør de stadig den dag i dag.

Faktisk forurener de små knallerter op til seks gange mere end en personbil. Og lige i hovedet på cyklister og

fodgængere. Røgen rammer især i børnehøjde. Men vi bliver selvfølgelig alle generet af både lugt og partikler.

Lokaludvalget på Nørrebro har taget initiativ til at forbyde knallertkørsel på Den Grønne Sti, som er en både smuk og trafikikker supercykelsti med ganske få lyskryds, der slanger sig fra Ydre Nørrebro over Frederiksberg og til Valby.

Teknik- og Miljøforvaltningen på Københavns Rådhus har overraskende vendt tomfingeren ned for ønsket, på trods af at Frederiksberg Kommune faktisk har forbudt knallertkørsel på dele af sin strækning. Det er for ringe. Selv om det selvfølgelig er opmuntrende, at der er

bevægelse i sagen i Borgerrepræsentationen.

Og så har jeg ikke engang talt om larmen, når de friske bude kører gennem byen på alle døgnets tider. Sikkert en herlig service for mange af os. Men ikke særlig godt for støjmiljøet.

Når jeg også tager larmen op, så er det for at pointere, at det selvfølgelig er godt at smide knallerterne af Den Grønne Sti – ja, faktisk af cykelstierne generelt. Det er godt at få røgen væk fra cykelstierne, for cyklister trækker ofte luften dybere ned, fordi de er fysisk aktive under transport.

Og knallerterne er ikke kun et problem på Den Grønne Sti. Også i vores del

af byen generer de med deres larm og os. Man bør derfor overveje, om det overhovedet giver mening, at disse små støjende forureningskilder stadig er tilladte i 2023. Der findes masser af alternativer: Cykler, elcykler, elløbehjul, ja, selv personbiler larmer og forurener mindre. Og så har jeg ikke engang nævnt, at der også findes el-knallerter, som alternativ til de gammeldags osere. Der er faktisk slet ingen rimelige begrundelser for, at de traditionelle knallerter stadig er på de danske veje.

Så ud med de gammeldags knallerter og ind med friskere luft og mindre støj til københavnere

Kære Borgmester, kære Line (EL) Af Flemming Jensen, Halvtolv

Hvilke tanker og planer har Teknik- og Miljøforvaltningen for at tage ansvar for miljøet, hvad angår havnerundfartsbådene i de københavnske kanaler, som fortsat er på diesel?

Det er uhensigtsmæssigt, at vi som borgere gør så meget for at bekæmpe miljøforureningen, mens havnerundfarten slet ikke følger med.

Vi kan se et positivt eksempel i andre byer, der allerede har iværksat tiltag for at reducere forureningen fra lignende fartøjer. Amsterdam har for eksempel indført strenge miljøkrav, der kræver, at kanalrundfartsbåde skal være elektriske eller køre på vedvarende energikilder som brint eller biogas. Hvorfor kan København ikke følge deres eksempel?

Det er klart, at ændringer som disse kræver samarbejde mellem kommunen, rederierne og staten. Men det bør ikke være en undskyldning for at forblive passive. Københavns Kommune kan tage initiativ til at indlede dialogen med relevante parter for at udforske mulighederne for at omstille kanalrundfartsbådene til mere bæredygtige

alternativer.

Som borgere og som kommune har vi en forpligtelse til at beskytte vores miljø og sikre en bæredygtig fremtid for kommende generationer. Derfor bør Københavns Kommune gå forrest og tage initiativ til at indføre krav om emissionsreduktion for kanalrundfartsbådene

**Svindel for milliarder i EU.
Det sker hvert år.
I 2022 var beløbet over 52 milliarder!**

Svindel og humbug i EU!

For 29. år i træk er der rod i EU's regnskaber. Sådan konkluderer EU's revisionsret i sin revisionsrapport for 2022. Det er ikke småpenge, det handler om. EU's budget var i 2022 på hele 1.46 trillioner kr. og svindelprocenten på 4.5. Mere end 52 milliarder kroner er altså forsvundet ud i den blå luft. I forhold til 2021 er det en stigning fra 3%. Skandaløst ud over alle grænser. Selv EU-tilhængerne burde i lyset af den grove svindel få øjnene op for, hvad EU er. Der er svindlet med landbrugsstøtten og kemiproducenter har fået udbetalt uberettiget støtte. Listen er lang!

Tidligere i år afslørede det belgiske politi en større korruptionsskandale. Både medlemmer af Parlamentet og embedsmænd havde modtaget bestikkelse fra bl.a. Marokko.

Korruptionen på det niveau er nyt, men svindlen er som sagt et gammelt problem.

Hver gang lover Kommissionen bod og bedring, det sker bare aldrig.

Det skyldes, at EU er et stort bureaukratisk monster, hvor meget sker uden demokratisk kontrol.

I midten af næste måned skal EU's statsledere på et topmøde diskutere et forslag fra

EU-kommissionen om at forhøje Unionens budget.

De nordeuropæiske lande stritter imod, mens Sydeuropa er for. Der er lagt op til et større rivegilde. Kommissionen plejer dog at få sin vilje.

I Folkebevægelsen mod EU siger vi klart nej til at putte flere penge i EU's bundløse kar. Ikke flere penge til svindel og humbug!

Du kan også være med til at bekæmpe EU-staten og arbejde for dansk udmeldelse. Gå ind på <https://www.folkebevægelsen.dk/> Her kan du melde dig ind i Folkebevægelsen mod EU og deltage i arbejdet. Og du kan støtte os økonomisk.

LOKALUDVALGSMØDER I 2024

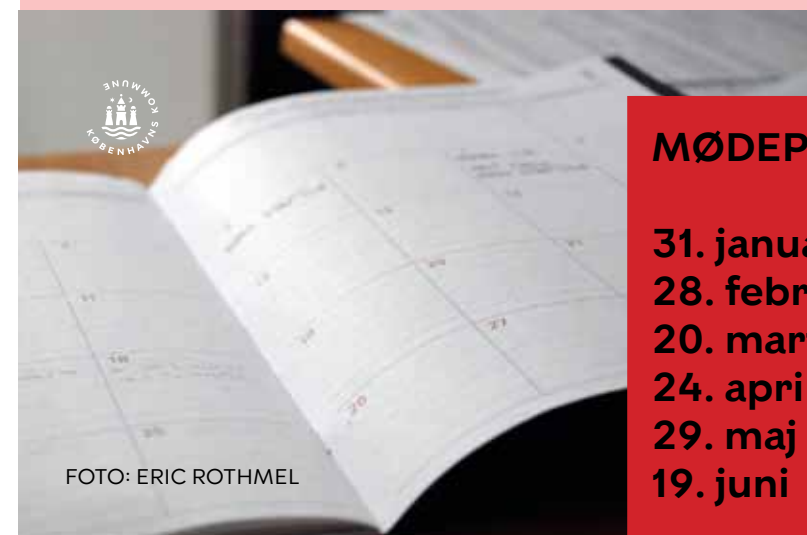

FOTO: ERIC ROTHMEL

MØDEPLAN

31. januar
28. februar
20. marts
24. april
29. maj
19. juni

Sommerferie

28. august
25. september
30. oktober
27. november
18. december

Lokaludvalgsmøderne er offentlige og holdes i Christianshavns Beboerhus, Dronningensgade 34.

De starter kl. 18.30 med åben spørgetid fra borgerne.

Se lokaludvalgets aktiviteter på: www.christianshavnslokaludvalg.kk.dk/kalender

Amagerbro provsti
www.amagerbroprovsti.dk

Gudstjenester jul og nytår 2023

Allehelgens Kirke

Ungarnsgade 43
www.metrokirkerne.dk

Søndag den 17/12

12:00: Suzette Ejdrup:
De ni læsninger

Juleaftensdag søndag den 24/12

12:00: Præsternes store krybbeshow -
julegudstjeneste for børn og barnlige sjæle
15:30: Line Bonding

Juledag mandag den 25/12

12:00: Line Bonding

2. juledag tirsdag den 26/12

Se Sundkirken

Julesøndag den 31/12

Se Sundkirken

Nytårsdag mandag den 1/1

15:00: Suzette Ejdrup. Efter gudstjenesten
ønsker vi hinanden godt nytår med et glas
bobler og kranssekage

Christians Kirke

Strandgade 1
www.christianskirke.dk

Søndag den 17/12

10:00: Karen Vaucanson

Juleaftensdag søndag den 24/12

10:00: Karen Vaucanson
Julegudstjeneste for børn
15:00: Karen Vaucanson
23:30: Pia Søltøft
Midnatsgudstjeneste

Juledag mandag den 25/12

10:00: Pia Søltøft

2. juledag tirsdag den 26/12

10:00: Karen Vaucanson

Nytårsaften søndag den 31/12

23:30: Karen Vaucanson
Nytårsgudstjeneste

Filips Kirke

Kastrupvej 57
www.filipskirke.dk

Søndag den 17/12

10:00: Rikke Vanggaard:
De 9 læsninger

Juleaftensdag søndag den 24/12

13:00: Susanne Freddin Skovhus
14:30: Julie Ragn Jensen
16:00: Bo Heikendorf Petersen

Juledag mandag den 25/12

11:00: Rikke Vanggaard

2. juledag tirsdag den 26/12

11:00: Julie Ragn Jensen
Familiegudstjeneste med juletema

Nytårsaftensdag søndag den 31/12

14:00: Bo Heikendorf Petersen

Hans Tausens Kirke

Halfdangsgade 6
www.islandsbryggessogn.dk

Søndag den 17/12

11:00: Jeanette Sauerberg:
Familiegudstjeneste

Juleaftensdag søndag den 24/12

13:00: Lars Ahlmann Olesen
14:30: Ghita Katz Olsen
16:00: Jeanette Sauerberg

Juledag mandag den 25/12

11:00: Ghita Katz Olsen

2. juledag tirsdag den 26/12

11:00: Inger Lundager Knudsen

Julesøndag den 31/12

11:00: Ghita Katz Olsen

Nytårsdag mandag den 1/1

16:00: Michael Krogstrup Nissen

Se også
Provstiets hjemmeside:
www.amagerbroprovsti.dk

Kirken i Ørestad

8tallet,
Robert Jacobsens Vej 72B
www.islandsbryggessogn.dk

Søndag den 17/12

11:00: Per Ramsdal

Lillejuleaftensdag lørdag den 23/12

11:00: Rikke Weissfeld: Familiegudstjeneste; vi pynter træet sammen under gudstjenesten

13:30: Per Ramsdal: Julegudstjeneste på Plejecenter Ørestad

Juleaftensdag søndag den 24/12

14:00: Rikke Weissfeld
15:30: Per Ramsdal

Juledag mandag den 25/12

11:00: Rikke Weissfeld

2. juledag tirsdag den 26/12

11:00: Per Ramsdal

Julesøndag den 31/12

11:00: Per Ramsdal

Nytårsdag mandag den 1/1

15:00: Rikke Weissfeld, nytårsgudstjeneste med bobler

Højdevangskirken

Irlandsvej 45
www.hoejdevangskirken.dk

Søndag den 17/12

10:00: Ann-Luise Bjørnebo og konfirmander: De 9 læsninger

Tirsdag den 19/12

19:00: Line Blak Gundersen:
Løvtikkejulegudstjeneste

Torsdag den 21/12

13:00: Jeanette Sauerberg: Julegudstjeneste i BOMI-Parkens Plejehjem

Juleaftensdag søndag den 24/12

10:00: Line Blak Gundersen
11:00: Ann-Luise Bjørnebo: Julegudstjeneste på Højdevang Sogns Plejehjem
12:00: Jeanette Sauerberg:
Familiegudstjeneste

14:00: Ann-Luise Bjørnebo

16:00: Line Blak Gundersen

Juledag mandag den 25/12

10:00: Line Blak Gundersen

2. juledag tirsdag den 26/12

10:00: Ann-Luise Bjørnebo

Julesøndag den 31/12

10:00: Jeanette Sauerberg

Nytårsdag mandag den 1/1

16:00: Ann-Luise Bjørnebo:
Nytårsgudstjeneste

Nathanaels Kirke

Holmbladsgade 19
www.nathanaelskirke.dk

Søndag den 17/12

11:00: Thomas Ø. Olsson: De ni læsninger

Juleaftensdag søndag den 24/12

13:00: Thomas Ø. Olsson
15:00: Thomas Ø. Olsson

Juledag søndag 25/12

11:00: Thomas Ø. Olsson

2. juledag tirsdag den 26/12

11:00: Thomas Ø. Olsson

Julesøndag den 31/12

14:00: Thomas Ø. Olsson

Nytårsdag mandag den 1/1

11:00: Michael Krogstrup Nissen

Simon Peters Kirke

Kastrupvej 155
www.simon-peters-kirke.dk

Søndag den 17/12

10:00: Jens Frederik Olsen

Juleaftensdag søndag den 24/12

10:30: Anne Louise Nielsen,
Børne-/familiegudstjeneste
12:00: Anne Louise Nielsen
13:30: Jens Frederik Olsen
15:00: Jens Frederik Olsen

Juledag mandag den 25/12

10:00: Jens Frederik Olsen

2. juledag tirsdag den 26/12

10:00: Jens Frederik Olsen

Julesøndag den 31/12

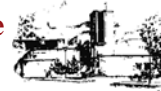
10:00: Anne Louise Nielsen

Nytårsdag mandag den 1/1

14:00: Jens Frederik Olsen

Solvang Kirke

Remisevej 10-12
www.solvangkirke.dk

Søndag den 17/12

10:30: Carsten Kofoed Espersen

Fredag den 22/12

13:30: Jonatan Hauge Noldegaard:
Julegudstjeneste på Peder Lykkes
Centret

Juleaftensdag søndag den 24/12

11:00: Jonatan Hauge Noldegaard:
Børnegudstjeneste
15:00: Carsten Kofoed Espersen

Juledag mandag den 25/12

10:30: Carsten Kofoed Espersen

2. juledag tirsdag den 26/12

10:30: Jonatan Hauge Noldegaard

Julesøndag den 31/12

10:30: Carsten Kofoed Espersen

Nytårsdag mandag den 1/1

15:00: Jonatan Hauge Noldegaard

Fredag d. 5. januar

14:00: Nytårskoncert

Sundby Kirke

www.sundbykirke.dk

Søndag den 17/12

10:00: Christine Beck

Torsdag den 23/12

11:00: Christine Beck:
Familiegudstjeneste

Juleaftensdag søndag den 24/12

Julegudstjenester:
11:00: Ingrid Gadager Jørgensen
13:00: Christine Beck
15:00: Line Hage

Juledag mandag den 25/12

10:00: Line Hage

2. juledag tirsdag den 26/12

10:00: Line Hage

Julesøndag den 31/12

10:00: Ingrid Gadager Jørgensen

Nytårsdag mandag den 1/1

16:00: Christine Beck: Nytårsgudstjeneste

Sundkirken

Lodivej 9
www.metrokirkerne.dk

Søndag den 17/12

Se Allehelgens Kirke

Juleaftensdag søndag den 24/12

14:00: Suzette Ejdrup

Juledag mandag den 25/12

Se Allehelgens Kirke

2. juledag tirsdag den 26/12

10:00: Suzette Ejdrup

Julesøndag den 31/12

10:00: Line Bonding

Nytårsdag mandag den 1/1

Se Allehelgens Kirke

Vor Frelses Kirke

www.vorfrelseskirke.dk

Søndag den 17/12

10:30: Finn Damgaard:
Luciaoptog v/DKDM

Juleaftensdag søndag den 24/12

DR-transmission
14:00: Marlene Lindsten:
Julegudstjeneste:

16:00: Marlene Lindsten: Julegudstjeneste

Juledag mandag den 25/12

DR-transmission

10:00: Finn Damgaard:

2. juledag tirsdag den 26/12

DR-transmission

10:00: Susanne Møller Olsen:

Julesøndag den 31/12

10:30 Marlene Lindsten:

Nytårsgudstjeneste

Nytårsdag mandag den 1/1

14:00: Finn Damgaard:

Søndag den 7/1

10:30: Finn Damgaard:
1.s.Helligtrekonger

Nu afgøres det om projekt Lynetteholm er ulovligt anlagt

Tekst og foto af Christina Ihler Madsen

Sekretariatsleder Frederik Roland Sandby ved Lynetteholm perimereten. Foto: Christina Ihler Madsen / Foreningen Klimabevægelsen i Danmark

Retssag om projekt Lynetteholm indledes onsdag i landsretten. Klimabevægelsen i Danmark. Nu afgøres det om projekt Lynetteholm er ulovligt anlagt, og om det skal sættes på pause, når Klimabevægelsen i Danmarks retssag mod staten og By&havn indledes onsdag i Østre Landsret.

Onsdag den 22. november klokken 09:30 indledes den principielle retssag i Østre landsret, hvor foreningen Klimabevægelsen i Danmark søger at standse arbejdet med etableringen

af projekt Lynetteholm på grundlag af, at Danmark ikke har overholdt internationale klima- og miljølove.

Det er landsrettens vurdering, at sagen har stor principiel betydning for fremtidige store anlægsprojekters overholdelse af internationale miljøregler, derfor indledes sagen i landsretten. Klimabevægelsen i Danmark mener at det er vigtigt at få afklaret, hvorvidt klimaet, miljøet og borgernes rettigheder er blevet forsømt ved vedtagelsen af projekt Lynetteholm.

I centrum for den retlige diskussion om Lynetteholm ligger den betydelige bekym-

ring vedrørende blokering for tilløb af saltvand via Kongedybet til Østersøen. Foreningen Klimabevægelsen i Danmark har søgt om opsættende virkning med ønske om, at anlægsarbejdet standses, indtil gældende lovgivning er håndhævet.

• Vi mener at projekt Lynetteholm er blevet hastet igennem i en sådan fart, at gældende klima- og miljølovgivning er blevet glemt i processen. Man må ikke vedtage et projekt, som kan påvirke nabolandenes økosystemer, uden at have foretaget en gennemgribende høring. Høringen skal muliggøre, at politikere og or-

ganisationer på tværs af lande kan udarbejde bedre og mere skånsomme anlægsprojekter, og vi mener ikke, at det har været tilfældet med projekt Lynetteholm, siger sekretariatsleder i foreningen Klimabevægelsen i Danmark, Frederik Roland Sandby.

Klimabevægelsen mener, at vedtagelsen af projekt Lynetteholm er i strid med både dansk og EU-ret, fordi Danmark ikke har gennemført tilstrækkelig høring af de påvirkede Østersølande. For eksempel var høringen af Sverige ikke afsluttet, da loven blev vedtaget, hvilket Sverige også har været kritiske overfor. De berørte lande, og deres borgere, har derfor ikke fået tilstrækkelig indflydelse på beslutningen, som kan påvirke økosystemet i hele Østersøen.

Foreningens advokater ser frem til at den principielle retssag skal for landsretten, og at de internationale miljø- og klimalove omkring projekt Lynetteholm kan prøves.

• Det er en rigtig og spændende opgave at være med til via domstolene at få afklaret rammerne for de retlige muligheder til gavn for klimaet. Det ser vi frem til, siger advokat Eskil Nielsen. Retsdagene er d. 22., 27. og 28. november, samt d. 5. og d. 6. december. For mere information, kontakt Christina Ihler Madsen på 93933281 eller ihler@klimabev.dk.

Indstil kandidater til lokaludvalgets Anerkendelsespris

Christianshavns Lokaludvalg opfordrer christianshavnerne til at sende forslag til kandidater til Anerkendelsesprisen 2023.

Sidste år gik lokaludvalgets Anerkendelsespris til flere forskellige initiativer, der alle har skabt glæde og gjort en forskel på Christianshavn og for christianshavnerne. Prismodtagerne var:

- Karen Margrethe Schlottmann, der er kasserer i "Bien", Christianshavns Filantropiske Forening
- Conny Molander, der er formand i "Bien", Christianshavns Filantropiske Forening
- Jeanne Huusfeldt, der er formand for seniorafdelingen og børne- og ungdomsafdelingen i CIK Fodbold
- Brohuset og Musikloftet

Men hvilket initiativ skal prisen gå til i år?

Har du kendskab til et projekt eller et lokalt initiativ, som har gjort en forskel for christianshavnerne og Christianshavn, og som fortjener et skulderklap? Så send dit forslag til lokaludvalget med en kort begrundelse og evt. et billede.

"Christianshavns Lokaludvalg har siden 2016 takket for mange, meget forskellige initiativer på Christianshavn med en Anerkendelsespris. Spændvidden er stor, så vi i lokaludvalget ser frem til igen at få gode og overraskende bud på, hvad der fortjener at blive præmieret," siger Asbjørn Kaasgaard, forperson for Christianshavns Lokaludvalg.

Han henviser til lokaludvalgets Facebook, hvor billeder af tidligere prismodtagere kan ses.

Forslag til Anerkendelsesprisen sendes til: christianshavnslokaludvalg@okf.kk.dk senest søndag den 10. december. Prismodtageren/ne vil blive offentliggjort senest den 31. december 2023 og præsenteret i forbindelse med lokaludvalgets Nytårskur den 11. januar 2024.

Anerkendelsesprisen består af en plakette og en kontant påskønnelse.

Professor, forfatter og digter

Tekst og fotos: Susanne og Henning

For 12 år siden fik Christianshavn en tilflytter, som havde valgt sin nye bydel med hjertet. "Mange steder kan jo kalde sig en landsby midt i storbyen, men Christianshavn har på én gang en kæmpe lang historie og formår samtidig at være en bydel i udvikling", fortæller Ib Bondebjerg. Han påpeger følelsen af at føle sig hjemme dette sted, hvor det er almindeligt at hilse, og hvor der er plads til mangfoldigheden. Den særlige christianshavnerånd.

Ib Bondebjerg er i dag professor emeritus og nyder sit otium med gåture i gaderne blandt de gamle bygninger og på voldene. Christianshavns to smukke gamle kirker, Overgaderens baggårde, kanalerne, dyrelivet og folkelivet betager. Det er svært at udpege en yndlingsplet – men måske Nord- og Syddyssen? Efter en sådan udflugt kom digtet om Torvet (det første avisens trykte i september) spontant til ham og affødte christianshavnerdigtene. Digte som nu udgives månedligt i denne avis.

Digtningen er en helt ny side af medieforskeren, som har en imponerende række faglige udgivelser på dansk og engelsk om film- og mediehistorie, herunder en række bøger om dokumentarfilm.

Universitetskarrieren er lang: undervisningsassistent, adjunkt, lektor, professor, med til at etablere film- og medievidenskab som et selvstændigt fag på universitetet. Bondebjerg forlod universitetet i 2015, men er stadig fagligt aktiv. I sin forskning har han ikke brug for et laboratorium, men kun sit skrivebord og sin computer. Det har senest resulteret i bogen Film, historie og erindring, forlaget Spring 2023.

Forsker, christianshavner, kulturforbruger, rejsende, blogger og nu også digter. Den kreative åre løber i familien. Forældrene, begge lærere, malede, en søster Hanne maler ligeledes, og afdøde bror Klavs var en anerkendt digter og en stor inspiration. Bondebjerg peger ikke på anden påvirkning ud over sin bror, men holder af digtere som Goethe og Brecht på tysk, danske Inger Christensen, Pia Tafdrup og svenske Gunnar Ekelöf. Hans yndlingsdigt fra egen samling er Strandgade 30 om Hammershøi og det hus han boede i (trykt i jubelæumsavisen), en maler, han er meget optaget af.

Vi runder samtalen af med at tale om medier,

for i hænderne har jeg fået Bondebjergs erindringer Mimoser i januar. Erindring og historie. Omtales nedenfor. Vi taler om den fysiske bogs skæbne i en tid med lydbøger og e-bøger. Bondebjerg siger med et smil, at trods forudsigelserne om at bogen ville bukke under for de nye medier, så overlever bogen. "Bogen lever og lever og bliver ved med at leve. Historien viser, alle nye medier ganske vist ofte laver ravage i det samlede mediebillede men meget sjældent udkonkurrerer de eksisterende. De gamle medier finder deres plads i det nye mediebillede. Streamingtjenesterne er jo en realitet, men folk bliver ved med at gå i biografen i teateret og til koncerter. Og selvom folk lytter til bøger og læser e-bøger, står bogen stadig stærkt."

OG PRISEN GÅR TIL... ANERKENDELSESPRISEN 2023

Sidste års prismodtagere var bl.a. Brohuset og Musikloftet

HVEM SKAL HAVE DETTE ÅRS ANERKENDELSESPRIS?

Indstil din kandidat senest den 10. december via mail: christianshavnslokaludvalg@okf.kk.dk
Prisen overrækkes ved lokaludvalgets nytårskur den 11. januar 2024

CHRISTIANS
HAVNS
HAVNS
LOKAL
UDVALG

Udstilling 23. SEPT 2023—28. JAN 2024

STOF TIL EFTERTANKE

ALDA MOHR EYÐUNARDÓTTIR
RAGNHILD HJALMARSDÓTTIR HØJGAARD
YRURARÍ

Nordatlantens Brygge
Strandgade 11 Christianshavn
nordatlantens.dk

Vidste du at....
Christianshavneren også kan læses på nettet?

Du kan se dugfriske nyheder, billeder fra Christianshavn som måske - måske ikke kommer med i papirudgaven, læse om christianshavnerkulturens pulsslag og følge med i, hvad der sker på Christianshavn, samt hvor og hvornår det sker.

Prøv selv at se! www.christianshavneren.dk

tandlægerne

CHRISTIANSHAVN

LONE LANGE | JENS THIEL
DRONNINGENSGADE 48, 1.SAL
1420 KØBENHAVN K

KONTAKT@LONELANGE.DK | KONTAKT@JENSTAND.DK
TELEFON 3257 0019 | WWW.GLADSMIL.DK

Figos Vinbar indbyder til formelt samvær for par og venner i samlet flok. Foto: Figo.

Figo indbyder til uformel vinhygge

Af Hanne

Siden 1983 har familien Milleri haft restaurantvirksomhed på Christianshavn, da Elvio Milleri etablerede Era Ora på Torvegade. Nu har sønnen Shan Santos Milleri med opbakning fra familien åbnet vinbaren Figo i familiens ejendom Overgaden Neden Vandet. Med vinindkøb gennem familiens gode italienske kontakter til producenter gennem 40 år.

- Det skal være hyggeligt, overkommeligt og uformelt, siger Shan om Figo.

Vinbaren er baseret på egen import af vine fra Italien og andre gamle vinlande i Europa. Ifølge Shan skal stedet tiltrække både de kunder, der bare falder impulsivt ind for et enkelt glas og de, der har planlagt et

besøg, f.eks. før eller efter besøg på en lokal restaurant eller en forestilling i Operaen.

Figos lokaler er højloftede og luksuriøse med en lige-frem og uformel betjening.

Vinkortet rummer vine pr. glas fra 85 kroner og opefter. Shan lægger vægt på, at vinene har en vis alder før de præsenteres for kunderne. Og kunderne får altid en lille form for snack med i vinkøbet.

- Jeg vil gerne løbende udvide snackkortet, så man kan stille 'den lille sult', når man sidder og hygger sig. Det er jeg hele tiden i gang med at udtænke, siger Shan.

Den foretrukne vin bar Elvio Milleri etablerede sin restaurant i Torvegade

for at promovere det gode italienske køkken med egne specialiteter. Det lykkedes overvældende godt, så Era Ora i 1997 en Michelin-stjerne, som den første italienske restaurant i Danmark. På dette tidspunkt var det også småt med italienske restauranter rundt om i Europa, som havde en Michelin-stjerne. Stjernen beholdt Era Ora indtil corona-året 2020. Restauranten nåede megen anden hæder indtil lukningen.

Nu satser Shan på at Figo bliver en lige så populær vinbare netop ved at sigt på høj kvalitet kombineret med unikke vine, fremkommelige priser og et vidende personale.

Christianias Frie Natur

Foreningen arbejder for at bevare og udvikle Christianias frie natur, i respekt for fæstningsanlægget, til glæde for Christianitter, naboer og besøgende.

Bliv medlem
100 Kr. årligt

www.christianias-frie-natur.dk
Foredrag og guidede "grønne ture" Kontakt: Jørgen Tlf. 27827007

Støt Lokalsamfundet

Støt de lokale handlende

Gå ikke over broen efter noget, når du kan få det lokalt!

Nytårsstur 2024

Lokaludvalget inviterer til et brag af en nytårsstur med nytårstaler, quiz, dans og musik - alle er velkomne

Torsdag d. 11. januar 2024
19:00-23:00

Dørene åbner kl. 18:30 med livemusik
Salen i Christianshavns Beboerhus,
Dronningensgade 34

CHRISTIANS HAVNS HAVN LOKAL UDVALG

Programmet offentliggøres snarest på www.christianshavnslokaludvalg.kk.dk

Så kom de sribede til Christianshavn

De sribede basisvarer kan fra 1. december fås på Christianshavn

Naomi Tatsumi, 23 år, er den entusiastiske store manager, som det hedder på populært nudansk, af den Matas, der åbner 1. december. Hun er smilende og glæder sig – og indrømmet, med en smule sommerfugle i maven.

Trods sin unge alder, har Naomi i de seneste to år været leder af noget mindre Matas i Dragør. Før det, var Naomi medarbejder i Normal. Hun ser gode muligheder for 'sin' store butik, der snart vil bugne af sribeverer og kendte mærkevarer indenfor sundhed og skønhed.

Håndværkerne er her en uge før åbningen i fuld sving med at rigge alle detaljer på plads.

Ikke en bestemt kundetype

Ideerne for den 260 m² store nye butik i de tidligere Irma-lokaler på Torvegade er mange. Helt grundlæggende er dog et forhold for Naomi og hendes hold på 8 medarbejdere:

- Alle skal være velkomne her. Man skal ikke være en bestemt type for at komme i vores Matas. Jeg er helt bevidst om, at butikken er en del af en lokal mangfoldighed og det glæder jeg mig til at være en del af, siger Naomi.

Hun tilføjer, at der i dagligdagen fast vil være fire medarbejdere i butikken til at betjene og rådgive kunderne.

Rådgivning og tips

Matas-konceptet er kendt fra sine omkring 263 butikker over hele landet og godt 2500 medarbejdere.

Kæden har eksisteret siden 1949 som en nystiftet kæde af selvstændige materialister. I 2018 var alle butikker ejet og drevet af Matas, som siden 2013 har været børsnoteret.

For Naomi og hendes medarbejdere er det væsentligt, at butikken kan yde god rådgivning og give tips til kunderne. Et tip er for eksempel at lægge øjencremen i køleskabet, så man opnår den optimale effekt.

Af Hanne, tekst og foto

Naomi Tatsumi i butikken en uges tid før åbning, mens håndværkerne stadig var i fuld sving.

Julemarked for børn og voksne

Af Henning, tekst og foto

I år bliver decembers Grønt Marked til et julemarked. De bliver afholdt sammen med Øens Have.

Grønt Marked er gennem årene blevet kraftigt udviklet. Generelt er alt, hvad der kan købes på Grønt Marked økologisk. Boder med grøntsager, frugt, juice, æbler, syltetøj, fermenterede ting, brød, wienerbrød, ost, afskåret kød, cider og meget mere. I forbindelse med julemarkedet kommer også kunsthåndværkere, der vil sælge produkter som keramik, træ- og jernredskaber, bivoksllys, sæber mm

Det vil også være muligt at købe økologiske juletræer. I Øens Have – der er Dan-

marks største byhave – vil der i jurterne blive serveret varme drikke og mad. Der vil også være en række gratis aktiviteter for børn, bl.a. frøbomber og dekoration af honningkager samt en skattejagt i haven.

Der vil være masse af varme drikke som gløgg, krydret the og æblejuice. Endvidere vil der blive tændt bål så man kan få varmen og ristede kastanjer.

Klokken 11:30 kommer Absalon koret og synger julesange. Kom og hyg med.

Julemarkedet holdes søndag den 3. december mellem 10 og 15 i Øens Have, Refshalevej 159b.

MOTORSHOP
AMAGERS ÆLDSTE VÆRKSTED

SERVICEVÆRKSTED

MALERVÆRKSTED • AIRCON SERVICE

SKADECENTER

OLIESKIFT • SPORING • BREMSER

KLARGØRING TIL SYN • M.M.

VERMLANDSGADE 53, 2300 KØBENHAVN
KONTAKT OS PÅ 52 820 820

VI STÅR NU KLAR TIL AT BYDE JER
VELKOMMEN I JERES NYE

matas Life

TORVEGADE 58

**Festen bliver skudt i gang
fredag den 1. december kl: 9:30**

Vi fejrer grand opening med massevis af åbningstilbud, besøg fra brands og goodiebags* til de første 200 kunder ved køb af min. 400 kr. (Værdi 500kr.)

Vi har desuden også samlet en masse tilbud til jer som både gælder fredag, lørdag og søndag.

Fantastiske åbningstilbud til jer der er medlem af club matas.

Frit valg 99,95kr. pr. stk.

Kun fredag: Biotherm lait corporel bodylotion 400 ml.

Kun lørdag: clinique bodylotion 400 ml.

Kun søndag: Nilens jord bodylotion 400 ml. Spar 155,-
Max. 4 pr. kunde

Hele weekenden

Matas fiskeolie 120 kaps. 99,95kr.

Matas kollagen pulver 137,95. spar 40%

20% på luxus hudpleje. Gælder kun for Club Matas medlemmer. Eksklusivt i denne butik.

Naturklummen

Hvad betyder Christianias natur for klimaforandringerne – og hvad betyder klimaforandringerne for Christianias natur. Det er overskriften på en artikel, vi skrev omkring 2007. Den ligger på vores hjemmeside under publikationer.

Klimaforandringerne er kommet for at blive:

Med halvanden måned tilbage af året kan 2023 meget vel være på vej til at blive det mest nedbørsrige år, siden målingerne begyndte i 1874.

2023 har indtil videre budt på to nedbørsrekorder. Januar blev med 124,5 millimeter den mest nedbørsrige siden 1874, og juli blev med 140,8 millimeter den mest regnfulde gennem tiderne, mens oktober med 148,1 millimeter blev den vådeste måned i Danmark i 25 år.

Det er dog bemærkelsesværdigt, at vi i det foreløbige, usædvanlige våde år har haft to meget tørre måneder.

I maj og juni havde vi en flere uger lang tørke uden en eneste dråbe regn. I de to måneder faldt der tilsammen blot 41,1 millimeter.

Den øgede nedbørsmængde er sammenfaldende med, at temperaturen i Danmark er steget med cirka 1,5 grader.

For hver gang temperaturen stiger med 1 grad, kan luften indeholde cirka 7 procent mere vanddamp, hvilket kommer til udtryk ved kraftigere regnvejr end ellers.

Temperaturstigningen bevirker desuden lange varme tørkeperioder.

Hvilken indflydelse har det på vores lokale natur:

Desværre har København i 70'erne, i forbindelse med bygning af Lynetteholmen, lagt 2 store kloakrør under rørskovens langs Dyssen på Christiania, som fører alt Københavns spildevand ud til renseanlægget på Lynetten. Det er selvfølgelig godt at spildevandet bliver rensat og ikke bliver ført direkte ud i havet som før i tiden, men disse rør fungerer også som overløbsbygværk i tilfælde af kraftigt regnvejr og har været utætte i perioder, hvilket har ført til massiv forurening af Stadsgraven med udsivning af kloakvand.

I år 2006 var det en meget varm sommer, pludselig begyndte alle fuglene at dø i Stadsgraven. Det var forfærdeligt at se på, alle svanefamilierne samt alle de andre vandfugle led en smertefuld død og flød rundt

i vandet. Det viste sig, at det var botulisme (pølseforgiftning), som startede i Ydre Stadsgrav pga. iltmangel og manglende vandgennemstrømning. Det spredte sig hurtigt til hele området.

Det var et forfærdeligt syn og de ansvarlige myndigheder gjorde ingenting til at begynde med, men endte efter flere måneder at sende en mand ud og hjælpe med at samle de døde fugle op i vandet. Fugledøden fortsatte nogle somre før det endelig stoppede.

Efter den forfærdelige sommer, lavede Christiania sammen med Kolonihaverne ved Kløvermarken en Søgruppe, som sammen med Lokaludvalget prøvede at presse Teknik og miljøforvaltningen, som er de ansvarlige, til at finde løsninger på problemet med den manglende vandgennemstrømning. Det har været meget op ad bakke, men efter ca. 10 år blev der endelig sat en ordentlig pumpe op i nord, men det digitale overvågningssystem der blev sat til at følge vandgennemstrømningen virkede ikke efter hensigten. Nu er der endelig kommet en ansvarlig i Teknik og miljøforvaltningen der har udbedret flere fejl i systemet og brænder for at lave et godt

vandmiljø. Han er meget engageret, og vi har nu et godt samarbejde.

Der ligger en ældre video omkring Søgruppens arbejde som også kan ses på vores hjemmeside.

Stormflod og skybrud bliver fremtidens scenarier:

D.20. oktober 2023 blev landet ramt af stormen Otto, som medførte en 100-årshændelse af en stormflod, der ramte Danmark ubeskriveligt hårdt syd for København samt alle de syd og østvendte kyster.

Da Christianshavn ligger meget lavt, var vi i mange der frygtede, at især Refshalevej ville blive oversvømmet med risiko for, at der løb saltvand ind i huse samt ferskvandsbiotoperne i Den Blå Karamel og Bjørnekloen, hvilket vil medføre tab af det insekt- og dyreliv, der lever der i dag.

Christianshavn slap i denne omgang, men hvad med fremtiden.

Da stormen Bodil hærgede i år 2013, oversvømmede den store dele af Christianshavn, især Refshalevej som er det laveste sted. Der steg vandet så højt, at mange fik store skader på deres huse, vandet løb over vejen i Nordenden fra havnen ind i selve Stadsgraven, men heldigvis ikke ind i de nævnte ferskvandhuller.

Efter denne begivenhed lavede nogle beboere en stormflodsgruppe på Christiania, som har udarbejdet flere forslag til Stormflodsikring af Refshalevej. Yderligere er der blevet lavet 9 gode forslag sammen med Landska-

bsarkitektafdelingen fra KU (Københavns universitet).

Forslagene indeholder også oplæg til skybrudsikring af området.

På voldanlægget blæste stormen Otto alle løse grene og blade ned, og efteråret er efterfølgende næsten regnet væk. Der er stadig lidt fine farver tilbage på træerne, hvis man vover sig ud mellem regnbyggerne.

Fordelen ved de nøgne træer er, at det er nemt at spotte fuglene i træer og krat. I sidste uge var der f.eks. en flok dompapper forbi med deres smukke rosa bryster. Den store flag-spætte, rødkælken, gærdesmutteren, blåmejsen, musvit og gråspurv, som er her hver vinter, er også nemme at få øje på, nu når bladene er væk.

På vandet er der for tiden mange pibeænder med deres smukke rød orange hoveder og troldænderne er ved at ankomme for at overvintre.

Nu må vi se, hvad vinteren byder på af bevingede gæster, vejrphenomener og smukke naturoplevelser i vores nænsomt plejede lokale natur.

OBS: der er desværre set flere ræve med skab, når de bliver "ramt", bliver de meget syge med store lidel-

ser og ender med at lægge sig afkræftet et sted og dø. De skal derfor hurtigst muligt aflives af en jæger.

Kontakt dyrenes vagtcentral på 1812, så sender de en jæger ud.

Skab kan smitte hunde men det kan heldigvis kureres med en penicillinkur.

Balladen om gaden omkring den forbudte populære grønne urt, bevirker at turister og godtfolk holder sig væk fra Christiania for tiden, dermed er handlen i vores små virksomheder gået ned. Vi opfordrer derfor at I christianshavnerne besøger vores hyggelige julemarkeder op til jul.

Vi ønsker hermed alle en god jul og et godt nytår.

Læs mere om vores lokale natur: www.christianias-frie-natur.dk

10 butikker – 10 gaver, der smager

Vi har besøgt 10 af vores lokale butikker med mad og drikke. De har været så venlige at donere smagfulde gaver til vores læsere. 10 butikker – 10 gaver.

Hvis du er interesseret i at være med i årets julelodtrækning, så send en mail til Christianshavneren. Adressen er: christianshavneren@beboerhus.dk.

Send en mail senest den 6. december - husk at skrive Julelodtrækning i emnefeltet.

Så trækker vi lod og giver de heldige vindere besked senest den 10. december.

Husk – I skal selv hente gaverne i de enkelte butikker, hvis I får besked om, at I har vundet.

Medbring den e-mail, I har fået fra os, om at I har vundet.

Butikkerne er ikke orienteret om, hvem der har vundet, så det er vigtigt, at I viser e-mailen, når I henvender jer.

Vin til julens gode dage
Hos Cibi e Vini importerer Mie og Fabio selv alle vine. Hylderne bugner af druer fra hele Italien. Fabio har valgt at donere to flasker vin fra Abruzzo-regionen på østsiden af støvlelandet, på højde med Rom. Vinen hedder Domino, Montepulciano D'Abruzzo Riserva 2019. Producenten er huset Jasci, der udmærker sig ved at være en af de første øko-producenter der blev certificeret i 1980'erne. Ifølge Fabio er vinen et fortræffeligt match til det traditionelle danske julemåltid.
Cibi e Vini, Torvegade 28

Patrick's chokolader

Kniber det med julehumøret, så kan de stige et par grader, når man træder ind i Confecture Copenhagen hos Patrick. Her har han og hans dekoratørmor pyntet op med et sansebombardement af rødt, guld og glimmer – og masser af gode chokolader. Store æsker, små æsker, flødeboller, rene chokolader, fyldte chokolader – her er det hele. Den heldige læser går herfra med 1 stk. årets juleæske med fyldte chokolader og i midten enten julehjerter eller julegris.

Confecture Copenhagen, Overgaden Oven Vandet 40a

Irma-varer fra Brugsen

Bestyrer Kim Larsen, Brugsen i Brobergsgade, donerer en håndfuld Irma-varer. Coop-kunderne fra den tidligere Irma-kæde har stemt på de varer, de gerne fortsat ville kunne finde – efter Irma-butikkernes lukning. Butikkens lidenhed til trods er der derfor en del Irma-varer at finde på hylderne. I sin donation har Kim blandt andet udvalgt den efterspurgte blå Irma-kaffe, gode Irma-saucer, Irmas lakridsblandinger og andre Irma-sager.

Brugsen, Brobergsgade 7w

**BEGRAVELSESFORRETNINGEN
ISLANDS BRYGGE
DØGNVAGT 32 95 75 75**

*En smuk og værdig afsked
Aftale træffes gerne i Deres hjem*

Leifsgade 6 - 2300 København S
www.info-bedemand.dk
Email: bedemand@info-bedemand.dk

Allan Nielsen

Af Hanne og Susanne, tekst
og fotos, suppleret af Anette

Polske lækkerier

Hos Den Polske Købmand i Sct. Annæ Gade myldrer det med smagfulde lækkerier. På de indbydende hylder kan man finde pasta i nye udgaver, lækre søde sager, et stort udvalg af surt-sødt, charcuteri og meget andet. Den heldige vinder af polske varer kan glæde sig til at komme forbi og lure – og for eksempel hjembringe en pose vanedannende ptasie mleczko, polske skumfiduser i chokolade, 1 pose polske kabanosypølser, kyllingepølser, der fås som snackpølser og andre udgaver - og en frisk cheesecake.

Den Polske Købmand, Sankt Annæ Gade 33

Belgiske dråber

Thirion er butikken med lækker charcuteri og gode vine og øl. Fantastisk stemning, og så tales der fransk ved bordene. Ejeren er belgier med glimt i øjet. Se vægudsmykningen. Her kan du vinde:

Fine belgiske juleøl

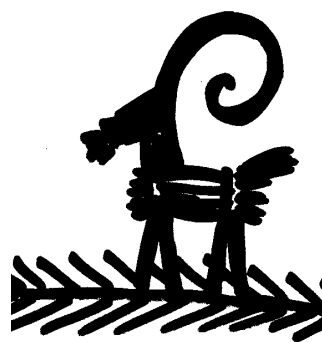
Thirion, Prinsessegade 50

Morgenmad i salonen

Morgenmads- og frokoststedet Båden tog en rask beslutning, da deres tidligere lejemål blev opsagt. Nicholas og Michelle, de to indehavere, fandt tre salonvogne, fik dem fragtet til Christianshavn og gennemrenoverede dem, så de i dag er et hyggeligt samlingssted for kaffe- og frokostgæsterne. Senest har Båden fået en udendørs overdækning, som giver flere mulighed for at nyde stedet. Og selvfølgelig også den heldige vinder af 2 x morgentallerkener med valgfri drikke.

Båden, Wilders Plads 15 c

Kaffe og kage på Nordatlanten

Nordatlantens Brygges café er et hyggeligt hjørne af butikken. Herfra kan man overskue butikkens smukke strik og designvarer, mens man nyder en kaffe og en kage. Og det er netop, hvad du kan vinde fra caféen:

To gange valgfrit kaffeprodukt og to valgfri kager

Nordatlantens Brygge, Nordatlantens Brygge 91

Caférokost i kælderen

Café Sandø er en fredelig oase med en mikroboghandel i hjørnet. Her kan der browses og købes bøger (mobilpay) og nydes fine serveringer. Gevinsten herfra er:

En frokost for to

Cafe Sandø, Wilders Plads 1

Skål, skipper

Christianshavns Færgecafé er stedet, hvor man føler sig hjemme på skrånede gulvbrædder (synsbedrag) og med ægte havnestemning - selv på toiletterne. Kaptajnen donerer:

En øl og en snaps

Christianshavns Færgecafé, Strandgade 50

Brunch på Holmen

Lille Bakery, er bageri, butik og populært spisested., som også turisterne finder ud til. Tag Bus 2A til endestationen eller få en dejlig gåtur ad Refshalevej. Teamet bag den populære butik donerer:

Brunch for to

Lille Bakery, Refshalevej 213A

Skolen for Tai Chi Chuan

Christiania

Siden 1984

Qi gong og Tai chi for
begyndere og øvede

Lars Ewé, tlf. 20 84 87 12
www.energivaerkstedet.eu

Christianshavns Beboerhus

DECEMBER 2023

Dronningensgade 34 / Tlf 32578818 ml. kl. 13.30-18.00 og 19.00-21.00 / www.beboerhus.dk
Åbent man - ons 13:00-23:00 / tors - lør 13:00-24:00 Facebook: Christianshavns Beboerhus

Spisehusmenu

Tirsdag 5/12

Spisehuset holder lukket (resten af huset er åbent)

Torsdag 7/12

Melanzane Alla Parmigiana. Grillede og syltede peberfrugter med pecorino

Tirsdag 12/12

Fiske- og spinatlasagne med dagens fisk. Gremolata. Artiskokcreme, rørt med hvidløg

Torsdag 14/12

Boller i karry. Krydrede ris. Æblechutney

Tirsdag 19/12

Frikadeller med flødestuvet hvidkål, kartofler og surt

Torsdag 21/12

Forloren hare med med confiteret and. Tyttebær. Meste ovnkartofler med vesterhavsost. Sauce

Dagens salat + Brød ad libitum

Spisehuset er åbent fra 18:00 - 19:30.

Billetter kan forudbestilles på:
www.beboerhus.dk.

Der kan bestilles en uge frem. Billetter skal afhentes i caféen.

Aflysning senest dagen før.

Voksne: 95 kr, Børn: 45 kr

Lukkedage jul & nytår

Beboerhuset holder lukket fra og med d. 23/12.

Vi åbner igen mandag d. 8/1 2023,

Vi ønsker alle en god jul og godt nytår.
- vi ses i det nye år

Koncerter & arrangementer

Lørdag d. 2/12 - 3/12 kl. 12.00-18.00. Fri entré

JuleBazar i Beboerhuset

Vi inviterer nu til havnens hyggeligste julebazar. Kunsthåndværk, tarot, lopper, lune æbleskiver, god julegløgg, tombola, julehjerter og perleplader til børn i alle aldre. Julemad fra grillen, råhygge i gaden og cool julemusik.

Onsdag d. 6/12 kl. 20.00. (Caféen) Entré 80 kr

Crazy Country Christmas Show

Feat. Fistful Of Dollars. Præsenteret af Little Village Country Music Club

Lørdag d. 14/12 kl. 20.00. Fri entré - donationer modtages

French Connection

Den franske forbindelse er genoprettet. Og de inviterer til Soiree i Django's ånd.

De spiller velkendte toner fra 30'ernes lydunivers, og der bliver også budt på egne kompositioner, helt afstemt med den swingende manouche stil.

French Connection spiller som altid, stil-sikkert, og med stort musikalsk autencitet og indlevelse.

Lørdag d. 16/12 kl. 20.00. Forsalg 150 kr

A very Drag Christmas concert // Betty Bitschlap & Gingzilla + DJs

Du kan godt gøre dig klar til det vildeste juleshow du kommer til at opleve i år i Beboerhuset!

Hvilken bedre måde at ringe julen ind på, end med en aften i selskab med musik, drinks og drag queens - og vi taler altså ikke bare hvilke som helst drag queens, vi får nemlig besøg, ikke bare af @Betty Bitschlap men for første gang i Danmark, også hendes internationale søster kendt fra America's Got Talent samt RuPaul's Queen of the Universe, Gingzilla!

Sammen vil de to sprede den gode stemning (og ben) med musik, komik, anekdoter og overraskelser på scenen. Baren vil være åben under hele showet og efterfølgende byder DJs op til den sidste julefest inden alle spredes for alle vinde i juleferien.

Arrangementet er støttet af @nordeafonden

Fredag d. 26/1 - mere info på vej

JJC&L

Fredag d. 2/2 kl. 20.00. Forsalg 100 kr

Nausia - Vinterjazz

Nausia er en energiudladning uden lige, som efterlader publikum både rørt og blæst bagover med deres mix af bl.a. alternativ rock, spirituel jazz og minimalisme.

Litteratur i Bebo

Onsdage kl. 18.00. Fri entré

Ordregn soiré

Sangskrivere, prosaister, journalister og poeter. Kom, skriv og del jeres tekster med andre skrivende i Christianshavns Beboerhus. Alle er velkomne

Mandag d. 18/12 kl. 19.00. Fri entré

Bogklubbens Øjne

Beboerhusets bogklub, hvor vi mødes en gang i måneden og deler vores læseoplevelser - altid kl. 19.

Denne gang er 'Histrien' af Elsa Morante på programmet

Christianshavns Beboerhus modtager honorarstøtte fra:

STATENS KUNSTFOND

Kunst i Bebo: Maria Runing

Når kunst det rør mig, så inviterer det mig ind til en verden af konstante fortolkningsprocesser. Jeg er inspireret af det barnlige og umiddelbare sind som lærer os at være åbne og parate til at se verden fra forskellige perspektiver af.

Derudover finder jeg meget ro i skoven og holder meget af at skildre naturen, som jeg selv ser den.

Alle værkerne er sine egne og et billede på hvad der har insisteret på at komme ud af min hjerne. Endelig kom og kig. Må i alle have en fantastisk jul."

Faste aktiviteter

Bridge

Christianshavns Bridgeklub: Mandage kl. 18.30 - 22.15 i sæsonen (jan-april og sep-dec). www.christianshavnsbridge.dk

Cirkeldans

Torsdage i lige uger kl. 19:30 - 21:30
Deltagerbetaling: 40,- pr. gang.
Information: Randi og Carsten Michaëlis
<http://www.cirkeldans.dk>
e-mail: randi@carmic.dk / tlf.: 32 59 57 29

Croquis

Torsdag fra 19.00 - 21.00 i Transitten.
Deltagergebyr 50 kr.
Medbring selv papir og tegnegrej; vi har tegnebræt. Holdet er uden underviser, men Beboerhuset sørger for at booke model.
Ingen tilmelding, bare mød op!

La Boca tangosalon

Hver torsdag i salen fra 20.00 - 23.00.
Entré: 60 kr. Begynderundervisning/Intro til argentinsk tango med Ann Berit Sourial og Gunner Svendsen: kl. 19-20 (Ingen tilmelding. kom med eller uden partner).
Pris: 60 kr. (eller 100 kr. inkl. entré til tangosalonen efterfølgende)

Musikakademi Amager

Musikalske legestuer for børn i alderen 2-5 år: Tirsdag fra kl. 16.30 og onsdag fra kl. 15.45. Børnekor for børn i alderen 6-12 år: Onsdag kl. 17.15. Med Katalin Willumsen. Se mere på: musikakademi.dk

Posedamerne

I 'Plastikposefrit Christianshavn' sidder Posedamerne i lokslet Storebjørn og syr poser af brugt stof. Poserne uddeles gratis, og målet er at skabe et bedre lokalmiljø. De mødes om lørdagen, og alle kan være med. Se mere på deres facebookside og Beboerhusets hjemmeside

Lokaler m.m.

Lokaler i Beboerhuset bookes ved at ringe på tlf. 32578818 ml. 13.30 - 18.00 og 19.30 - 21.00. Lejepriser: 10 kr. i timen for lokale + 20 kr pr. person i timen (ved undervisning/erhverv 25 kr. pr. person i timen).

Lokaler til fest

Ring på 32576242 mandag og onsdag mellem 13.00 - 17.30.

Bliv medlem

Et nyt medlemsår står for døren. Vil du støtte op om Beboerhuset og have indflydelse på, hvordan det skal se ud i fremtiden? Så bliv medlem af Beboerhusforeningen. Det koster 150 kr. pr. år. for voksne, og 75 kr. pr. år for pensionister og studerende. Gå ind på: beboerhus.dk/blivmedlem - eller få en indmeldelsesblanket i Beboerhusets café.

Vor Frelsers Kirke

Gudstjenester

Bemærk: Gudstjenester juleaften, juledag og 1. juledag transmitteres af DR P1, og starter derfor kl. 10.00, en halv time tidligere end vanligt.

Første søndag i advent, d. 3. december kl. 10.30
Højmesse v/ Marlene Lindsten

Onsdag d. 6. december kl. 10.30
Julegudstjeneste for udviklingshæmmede v/ Finn Damgaard

Anden søndag i advent, d. 10. december kl. 10.30
Højmesse v/Susanne Møller Olsen

Anden søndag i advent, d. 10. december kl. 14.30 og kl. 18.30
Balletgudstjeneste v/ Susanne Møller Olsen

Lørdag d. 16. december kl. 10.30
Dåbsgudstjeneste v/ Marlene Lindsten

Lørdag d. 16. december kl. 16.00
De 9 læsninger
Med oplæsning ved medlemmer af menigheden, korsang og fællessang.

Tredje søndag i advent, d. 17. december kl. 10.30
Højmesse v/ Finn Damgaard
Luciaoptog med Det Kongelige Musikkonservatoriums Børne- og Ungdomskor

Juleaften, søndag d. 24. december kl. 14.00 og 17.00
Julegudstjeneste v/ Marlene Lindsten
Gudstjenesten transmitteres af DR og kan høres live på DR P1, samt genhøres på DR.dk.

Juledag, mandag d. 25. december kl. 10.00
Julegudstjeneste v/ Finn Damgaard
Gudstjenesten transmitteres af DR og kan høres live på DR P1, samt genhøres på DR.dk. Bemærk at tjenesten starter kl. 10.00.

Første juledag, tirsdag d. 26. december kl. 10.00
Julegudstjeneste v/ Susanne Møller Olsen

Gudstjenesten transmitteres af DR og kan høres live på DR P1, samt genhøres på DR.dk. Bemærk at tjenesten starter kl. 10.00.

Søndag d. 31. december kl. 10.30
Højmesse v/ Marlene Lindsten

Nytårsdag, mandag d. 1. januar kl. 14.00
Musikgudstjeneste v/ Marlene Lindsten og organist Lars Sømød

Natkirken i december

I Natkirken kan du opleve koncerter eller deltage i forskellige aktiviteter. Natkirken har åbent fredag fra kl. 20.00-22.00, og slutter med nadverandagt kl. 21.30. Aftenens skrevne bønner bedes i forbindelse med andagten.

Fredag d. 1. december kl. 20.00
Natkirke med Second Sun v/ sognepræst Finn Damgaard
Julemåneden begynder med Second Sun i Natkirken. Bag kunstnernavnet Second Sun står den københavnske musiker og producer Jacob Rasmussen, der præsenterer ambiente elektroniske klangflader, dybe soundscapes og cinematiske indtryk.

Fredag d. 8. december kl. 20.00
Natkirke med skriveværksted v/ sognepræst Marlene Lindsten
Årets sidste skriveværksted sætter fokus på temaet "Uskyld og glæde". Vi går på opdagelse i sproget og afprøver simple skriveøvelser ud fra aftenens tema under kyndig vejledning af journalist og forfatter Roberta Montanari.

Fredag d. 15. december kl. 20.00
Adventstid med Carsten Lauridsen v/ sognepræst Susanne Møller Olsen
Trompetist og komponist Carsten Lauridsen har sammensat et repertoire af egne kompositioner, sange og julens skønne salmer. Fald ned i en sækkestol og lad dig svøbe i adventstidens stille forventning ved denne årets sidste Natkirke.

Kunne du tænke dig at indgå i arbejdet omkring Natkirken?

Som frivillig i Natkirken vil du sammen med et godt hold af frivillige og kirkens præster indgå i samarbejdet om at skabe et vigtigt åndehul midt i byens og livets larm. Lyder det som noget for dig, så kontakt sognepræst og leder for Natkirken Susanne Møller Olsen på smo@km.dk eller på tlf:

Koncerter

I den sidste uge op til jul kan du høre hyggelige klokkekoncerter hver dag kl. 16.00. Nyd tonerne fra tårnet ved volden, kanalen eller dit yndlingssted på Christianshavn.

Søndag d. 3. december kl. 15.00
Christmas Carols med Ukrainian Soul Choir
Støttekoncert med ukrainsk og engelsk julemusik for kor og klaver. Indsamlingen går til 'Biler til Ukraine'. Gratis entré.

Fredag d. 8. december kl. 15.00
Klokkekoncert med Peter Langberg

Onsdag d. 13. december kl. 19.30
Julekoncert med SAGA koret
Det unge rytmiske kor, SAGA, synger koncert med alt fra afrikansk musik til gamle juleklassikere. Gratis entré.

Lørdag d. 16. december kl. 12.00
Klokkespillet fylder 95 år
I 195 år har klokkespillet i Vor Frelsers snoede tårn 'sunget' sine dags- og timemelodier ud over Christianshavn. Organist og klokkenist Lars Sømød genopliver programmet fra den første koncert, der blev spillet på klokkerne den 16. december 1928.

Lørdag d. 16. december kl. 16.00
De 9 læsninger
Med inspiration og musik fra den engelske tradition indleder vi julen med læsere fra menigheden, korsang og

fællessang. Med Vor Frelsers Kantori, FDF Brassband, kirkens organister og sognepræst Marlene Lindsten.

Søndag d. 17. december kl. 15.00 & 18.00
Anne Linnet Julekoncert
Anne Linnets populære julekoncerter vender tilbage til Vor Frelsers Kirke. Oplev både Anne Linnets smukke juleklassikere og sange fra hendes store bagkatalog, der strækker sig over fem årtier. Billetter 350 kr., via ticketmaster.

Mandag d. 18. - lørdag d. 23. december kl. 16.00
Klokkespil til juleindkøbene
I ugen op til jul spiller klokkenisten juletoner fra klokkespillet, mens mørket falder på.

Mandag d. 18. december kl. 19.00
Studentersangforeningens julekoncert
Traditionsrig koncert med Danmarks største og ældste mandskor. Billetter 125 kr. via Sweetdeal.dk.

Tirsdag d. 19. december kl. 17.00 og 21.00
Anne Linnet EKSTRA Julekoncert
Oplev Anne Linnets smukke juleklassikere og sange fra hendes store bagkatalog, der strækker sig over fem årtier. Billetter 350 kr., via ticketmaster.

Fredag d. 22. december 2023 kl. 17.00

Vokalensemblets Julekoncert

A cappella julekoncert med Vor Frelsers Vokalensemble, med et program bestående af sangerne og organisternes egne mest elskede værker til julen. Gratis entré.

Arrangementer

Tirsdag d. 12. december kl. 14.00
Julehygge og gløgg i Menighedsplejen
Menighedsplejens årlige julearrangement med gløgg og juleknas, lidt julesange, quiz og julehistorie. Pris: 30

kr. der går til menighedsplejens arbejde. Sted: Stanleys Gaard

Fredag d. 22. og søndag d. 31. december, fra ca. kl. 8.15
Solopgang fra Tårnet
Nyt initiativ: På årets korteste dag, den 22. december, og årets sidste dag, den 31. december, åbner Vor Frelsers Kirkes tårn tidligt, så man kan opleve den smukke solopgang. Billetter kan købes fra 1. december via vorfrelserskirke.dk eller på Billetto.dk.

Også i år står Vor Frelsers Kantori og FDF Brassband for de musikalske indslag ved De ni læsninger, lørdag d. 16. december

Christians Kirke

Gudstjenester

Søndag 3. december kl. 10
1. s. i advent
Højmesse med dåb v/Karen Felter Vaucanson

Søndag 10. december kl. 10
2. s. i advent fra anden række
Højmesse med dåb v/Pia Søltøft

Søndag 17. december kl. 10
3. s. i advent fra anden række
Højmesse v/Karen Felter Vaucanson

Jul & Nytår

Juleaften - søndag 24. december
10:00 Julegudstjeneste for børn v/ Karen Felter Vaucanson
15:00 Juleaftensgudstjeneste v/ Karen Felter Vaucanson
23:30 Midnatsgudstjeneste v/ Pia Søltøft

Juledag mandag 25. december
10:00 Højmesse v/ Pia Søltøft

2. Juledag – Sankt Stefan
tirsdag 26. december
10:00 Højmesse v/ Karen Felter Vaucanson

Nytår - Julesøndag d. 31. december
23:30 Midnatsgudstjeneste v/ Karen Felter Vaucanson

Søndag 7. januar kl. 10
1. s. efter Helligtrekonger
Højmesse v/ Karen Felter Vaucanson

Søndag 14. januar
2. s. efter Helligtrekonger
Højmesse v/ Karen Felter Vaucanson

Søndag 21. januar kl. 10
Sidste s. efter Helligtrekonger
Højmesse v/ Pia Søltøft

Søndag 28. januar kl. 10
Septuagesima
Højmesse v/ Karen Felter Vaucanson

Det sker også

Som altid skruer vi fuldt op for koncertblusset i december måned i Christians Kirke og får besøg af gode, gamle bekendte som Marie Carmen Koppel, Caroline Henderson og Rasmus Lyberth samt for første gang af Troels Gustavsen (før kendt som NOAH). Se christianskirke.dk for spilletider og link til resterende billetter.

Derudover håber vi at se en masse gode christianshavneren én, flere eller mange gange i december, hvor vi bl.a. åbner dørene for:

Julekoncert med Christianshavns Gymnasium
Torsdag 30. november kl. 17
Bliv klar til julemånedens start med eleverne fra Christianshavns Gymnasium. Fri entre

Storfyrstinden: Modstandskampens hemmelige heltinder

Torsdag 30. november kl. 19-21
Foredrag i menighedsplejen v/Trine Engholm Michelsen. Sted: St. Søndervoldstræde 2.

Søren Dahl: Liveoptagelse af julepodcast til støtte for Røde Kors
Fredag 1. december kl. 17
I ægte Café Hack-stil vender kirkens gamle ven Søren Dahl tilbage med en samtale om ensomhed og bekæmpelsen heraf. Du kan også se frem til juleeventyr, skønne anekdoter, fællessang og en smuk musikalsk oplevelse med koret 'Singers' – og besøg af bl.a. Bodil Jørgensen, Mette Blomsterberg og Andreas Bo. Billetter á 50 kr. købes via billetterto.dk – entreprisen går ubeskåret til Røde Kors.

Julekoncert med det grønlandske kor Aavaat
Lørdag 2. december kl. 16
Igen i år har vi fornøjelsen af at byde juletiden velkommen på grønlandsk, når koret

Aavaat byder inden for til koncert. Billetter sælges i døren.

Kammermusikforeningen af 1887: Julekoncert med DRSO's cellogruppe
Mandag 4. december kl. 19.30
Programmet byder bl.a. på værker fra Porgy and Bess samt West Side Story. Løssalgsbilletter sælges i døren for ikke-medlemmer – børn og studerende har fri entre.

Jul i Europa – koncert med Kammerkoret Carmina
Tirsdag 5. december kl. 19.30
Med udgangspunkt i fransk julemusik vil Carmina denne aften bevæge sig østpå og rundt i andre europæiske landes musik for at hylde håb, lys og en fælles fremtid. Billetter i døren á 140 kr. (stud/pens. 100 kr.)

Julekoncert - Vokalensemblet Nye Toner
Mandag 11. december kl. 19.30

På programmet er bl.a. værker af Benjamin Britten, Ola Gjeilos "The first Nowell" og John Tavener – derudover kan publikum glæde sig til en række velkendte danske og engelske julesatser. Dirigent: Søren Johannsen. Fri entre.

Menighedsplejens julegløgg
Tirsdag 12. december kl. 14-16

Vi runder en forrygende sæson af i menighedsplejen med gløgg, julekna, hyggeligt samvær og en særlig julefortælling v/ Johanne Elisa Fjordside, kirkekulturnedarbejder i Christians Kirke.

Händels Messias - dirigent: Niels Borksand

Tirsdag 12. december kl. 19
Medvirkende: Niels Borksand koncertkor og orkester. Solister: Brit-Tone Müllertz (sopran), Elisabeth Hanke (alt), Stig Fogh Andersen (tenor) og Lars Fosser (bas). Dirigent: Niels Borksand. Billetter sælges på unit-edtickets.dk

Julekoncert med Sankt Annæ Kammerkor
Torsdag 14. december kl. 19.30

Kammerkorets 30 unge talentfulde sangere optræder denne aften med kirkelige værker af bl.a. Rheinberger, Schütz, Pärt, Parry og Esenvalds. Derudover vil koret præsentere en buket af de mest elskede carols og julesange. Fri entre.

Julekoncert og fællessang med Katrine Muff & Johannes Langkilde
Lørdag 16. december kl. 15
Stemningsfuld koncert med julemusik og fællessang med Katrine Muff og Johannes Langkilde. Billetter sælges på Ticketmaster.dk

Fællessang, fredstoner – og den faste kur i det nye år

Højskolesangbogen A-Å - med Julian Svejgaard og Christine Bach Tofft
Onsdag 3. januar kl. 17.30-19.30

Kom og syng det nye år ind, når næste etape af sangmaratonen 'Højskolesangbogen A-Å' ruller i Christians Kirke d. 3. januar.

Vi synger numrene 169-175 samt 427-433 og kommer således omkring tematikkerne 'liv' samt 'sprog og ånd' – og tager samtidig på nordisk visit med sange om og fra Færøerne og Island. Til at lede os kyndigt gennem sangene får vi besøg af Julian Svejgaard, vært på programmet 'Snooze' på P8 Jazz samt pianist og komponist, samt sopran Christine Bach Tofft, som er fast sangerinde i Holmens Kantori og under uddannelse til Almen Musiklærer på DKDM – og som vil hjælpe os alle med at få rystet nytårsrusten af stemmerne og fylde kirken med sang. Som altid vil der være en pause, hvor vi byder på en sandwich og vand. Det er gratis at deltage, og tilmelding er ikke påkrævet (af hensyn til madindkøb er tilmelding via christianskirke.dk dog værdsat).

Kammermusikforeningen af 1887: Nytårskoncert med Middle East Peace Orchestra

Mandag 8. januar kl. 19.30
Fest, fællesskab og fred formidlet gennem formidabel musik! Vel mødt til aftenens koncert med Middle East Peace Ensemble, hvis repertoire indeholder musik fra de mange verdener, de optrædende repræsenterer. Musikken kan rumme alt fra danske sange til verdensmusik og klassiske numre, og som altid vil aftenens program opstå i nuet og være inspireret af publikum, dagens begivenheder, årstiden, vejret og verdenssituationen.

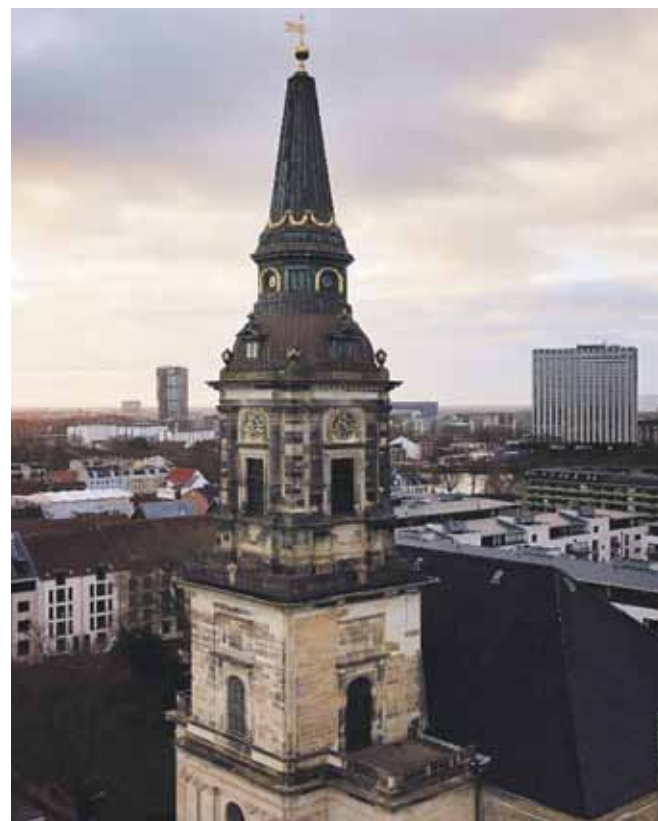
Ensemblet introducerer alle numre og fortæller om musikkens betydning for samhørighedsfølelsen blandt mennesker. Også blandt publikum skabes et fællesskab. Musikerne får alle til at synge med og undertiden sågar til at danse sammen. Medlemmer af Kammermusikforeningen har fri entre til koncerten. Ikke-medlemmer kan købe løs-

salgsbilletter á 150 kr. i døren – børn og studerende har fri entre.

Nytårskur i menighedsplejen

Tirsdag 9. januar kl. 13-16
Det nye år bydes velkommen med festlig frokostbuffet og hyggeligt samvær krydret med nytårstale, quiz og god

musik i Stanleys Gaard, St. Søndervoldstræde 2., 1. sal. Billetter á 150 kr. sælges ifm. menighedsplejens julegløgg d. 12. december og efterfølgende fra Vor Frelseres Kirkes Kirkekontor i St. Søndervoldstræde 2., st.

Jul & Nytår 2023
i Christians Kirke

Juleaften
24/12
kl. 10: Jule for børn og deres familier v/ Karen Felter Vaucanson
kl. 15: Juleaftensgudstjeneste v/ Karen Felter Vaucanson
kl. 23.30: Midnatsgudstjeneste v/ Pia Søltøft

Juledag
25/12 kl. 10: Højmesse v/ Pia Søltøft

Anden Juledag
26/12 kl. 10: Højmesse v/ Karen Felter Vaucanson

Nytårsaften - Julesøndag
31/12 kl. 23.30: Midnatstjeneste v/ Karen Felter Vaucanson

Glædelig jul og på gensyn i 2024!

Koncert
Jul i Europa

JANUAR OG DECEMBER
i Christians Kirke

Tak fordi jeg må komme og være med til at hylde vores avis Christianshavneren. Hvad skulle vi gøre uden den?

I 1983, var der en gruppe unge ildsjæle, som besluttede sig for at samle, om ikke Norden, så dog vores landsby Christianshavn via en avis med nyheder og informationer. Dens målsætning var "at beskrive bydelens mangfoldige initiativer, aktiviteter og aktioner"

Det er så 40 år siden.....

Det er noget mærkeligt noget det der med tiden.

Jeg har f.eks. hele tiden troet min søn var 18, indtil han fortalte mig, at han faktisk er 47.

(Nej det kan da ikke passe, jeg er jo kun 45...)

Men når man ser på udviklingen er 40 år faktisk lang tid siden. Alting var anderledes for 40 år siden.

Hele verden så ud på en hel anden måde, jeg behøver ikke at gå i detaljer med krige, klimakrise, flygtninge, bandekrig og robotters overtagelse af mere end vi kan fatte.

Og så er der jo lige den lille detalje med internettet, men det vender jeg tilbage til.

For nu skal vi koncentrere os om Christianshavn (hvor der forresten også er bandekrig), og tillade os at lægge verdens fortræde-

ligheder fra os for en lille stund.

I 1983 var Christianshavn en lille landsby. Der var ikke sat vand over til boliger på Holmen.

B&W var endnu ikke lukket, men lå som en mystisk borg med kæmpekraner og skibe som blev bygget derinde bag hegn og planker. Der blev arbejdet med deres blå arbejdsbukser, og gav os en idé om stabilitet og tryghed, og om at noget var uforanderligt! Det var det så ikke alligevel.

(Nu vi er ved B&W, synes jeg, at vi skal sende en kærlig tanke til Kirsten Sørensen, som mange af os kendte, hun var en af de første kvindelige arbejdere på B&W. Hun blev begravet i går. Hvil i fred kære Kirsten)

I 1983 var der ingen brummere på vores døre og porte, så vi kunne færdes frit i hinandens gårde og besøge hinanden impulsivt, uden at lave aftaler først.

Ungerne kendte alle smutvejene mellem gårdene.

2. Jeg så engang en dreng med et skateboard, som var forfulgt af en politibetjent, fordi han ville konfiskere drengens board. Den strømmer måtte hurtigt opgives jagen, han stod som en i en Olsenbanden-film og kikkede sig forvirret omkring i

Vores avis Christianshavneren 40 år 4.11.23.

Foto af Simon og Astrid

Katrine Jensenius.

den første gård, hvor drenge var smuttet fra ham.

Husene var nedslidte, men det var ikke noget vi skænkede mange tanker, sådan var det bare i fattigfirserne.

Mange delte stadig wc på trappen med naboen, og endnu flere havde ikke bad, men så havde vi jo heldigvis Sofiebadet, som var flot og lyst med marmor

på væggene og gode brusere med stort hoved, og hvis man var ved muffen kunne man få sig et karbad, og tage ungen med for den sags skyld.

Mange var på røven og købmanden gav på klods.

Vores lokale købmand Dagny blev så glad og lettet, når vi betalte regningen, at hun gav os en 20 styks i belønning.

Man kommunikerede di-

rette ved at tale sammen på gader og stræder, og hvis vi trængte til ekstra samvær slæbte vi lænestole og sofaer ud på gaden, og så kunne man bare slå sig ned. En guitar var bestemt ingen hindring.

Der var telefonboks på gaderne indenfor en overskuelig rækkevidde, det var godt nok ikke længere de fine med matterede ruder og en dør der kunne lukkes, for nu havde bombemanden været på spil, så vi måtte stå med ryg og røv ude i vind og vejr i en designet boks der ligner et S.

Den smukke biograf Atlantic var lukket for længst, men der var biografklub i beboerhuset.

Værtshusene var brune og vi røg alle sammen smøger.

Vi dansede natten væk på Charlie Brown, og hvis der var lidt ekstra at give af, fortsatte vi til morgenkaffe på Røde Lygte i Torvegade.

Dengang var der stadig andre forretningsdrivende end de take-away-butikker, bagere og cykelsmede, som dominerer gadebilledet i dag.

Sådan nogenlunde så det Christianshavn ud, som i 1983 blev beriget med vores helt egen avis.

Men vi skal lige huske på, at først og fremmest blev vores tilværelse ikke styret af internettet og mobiltelefoner!

Og det er det, der gør den store forskel. Også når man vil lave avis.

3.

Og hvordan lavede man så avis uden computere?

Artiklerne blev skrevet på skrivemaskine, det er dem der, hvor det bliver printet ud med det samme.... Fotografier blev taget med et fotografiapparat, og skulle fremkaldes. De unge ildsjæle skulle lære layout, og siderne blev sat op ved at klippe og klistre, rokere og sætte sammen inden de blev sendt til trykkeriet.

Jeg har talt med Asbjørn Kaarsgaard, som var med til at lave den første avis, og han fortæller, at dengang var det vigtigt for redaktionen, at den fungerede som et kollektiv, hvor alle var ligestillede, så der var ingen der havde behov for en chefredaktør.

Men hov hov, sådan spillede klaveret ikke. Presseloven krævede at der skulle være en ansvarshavende redaktør. Men den klarede de ved at skifte redaktør for hver avisudgivelse. Hvor svært kan det være?

Asbjørn har været så venlig at forære mig et eksemplar af den allerførste Christianshavneren. Sikke et klenodie.

Når jeg kikker på den bliver jeg helt blød om hjertet. Jeg synes logoet er så flot, det ligner lidt Bindsbøls Carlsberg logo med det store C som ligesom omfavner resten af bogstaverne. Ikke helt så kækt og her-kommer-jeg-agtigt som det nuværende, med sin røde baggrund og den flotte sorte bolværkspæl med fuglen.

Den gamle avis er på en eller anden måde rørende, som fortiden nogen gange er.

Fotografierne er sort/hvide. Layoutet er rimeligt overskueligt, siderne er tætbeskrevne, som om der er prikket hul på et stort behov for information.

Artikler, digte, erindringer, annoncer og meddelelser om et væld af begivenheder vælter ud fra siderne.

Når man tænker på hvordan redaktionen har stået og klippet ud og lagt op og flyttet rundt på artikler og billeder indtil det hele passede, så tager man altså hatten af. Selvom der visse steder er virkelig smal margin!

Det er meget interessant at fordybe sig i den gamle avis, og ryge durk tilbage til 80'erne.

Alene de private annon-

Udstilling 23. SEPT 2023—28. JAN 2024

STOF TIL EFTERTANKE

ALDA MOHR EYDUNARDÓTTIR
RAGNHILD HJALMARSDÓTTIR HØJGAARD
YRURARÍ

NB Nordlantens Bryggeri

Sirabøgade 11 Christianshavn nordlantens.dk

cer med alt fra en madras, brugt, men i god stand, til ansøgninger om ledige lejligheder.

Og så får man godt indblik i besværlighederne ved Sofieklubbens opstart. Hvor ungdomsklubbens ældre medlemmer skræmte yngre fra fritidsklubben væk.

Jeg kan huske at klubben i starten havde et blakket ry og blev kaldt Sumpes Sofie.

Der gik ligefrem rygter om en ungdomsbande... Den havde vi nu ikke mærket så meget til.

4. Men så skete der det, at jeg, nede i vores gård, fik fat i nakken på nogle rødder, som havde gravet ud til en jordhuga på den eneste grønne plet i vores endnu ikke sanerede gård. De var på vej væk fra åstedet, da jeg råbte efter dem:

"Hey, kom lige tilbage! Hvis I skal rende og lave jordhuggaer på folks græsplæner, så har I vær's go at rydde op efter jer."

De kom luskende tilbage med skulende miner, og fyldte hullet op og lagde græstørven pænt tilbage, mens jeg overvågede dem. Så traskede de af igen. Da de var kommet lidt væk, sagde den ene af dem med ryggen til mig: "Dalton-banden forever!"

Så det var altså den ungdomsbande. Måske var det deres sidste bedrift. Sofieklubben arbejdede sig i hvert fald op til at blive en velfungerende og herlig klub, uden trusler fra bander.

Det er også sjovt at få at vide, at Cafe Falken deltog i en landsdækkende billardturnering på værtshuse over hele landet med to hold.

Det ene bestod af Flynder, Tang, Moller og Gisser.

Det andet af Rødsæg, Silden, Thor og Tommy.

(Jeg troede faktisk også at Bliktuden var god til billard, men min mand Wili siger, at han var ikke nær så god som Rødsæg.)

Nu studsede jeg lige over navnet Gisser, der godt kan forveksles med Giffert, men det var en helt anden person.

Giffert, det var ham den store mand, der kørte rundt i kvarteret på sådan en knallert, der var forstærket, for at kunne bære hans vægt. Han kunne nok nyde en dram i ny og næ, og engang hvor han var lidt uopmærksom i trafikken, væltede han ned i en udgravning foran Falken med knallert og det hele.

Han kunne dæleme ikke komme op igen, selvom der var nok af tililende der rakte ham en hånd. De hev og sled, men det nyttede ikke noget.

Til sidst måtte der tilkaldes en kran til at få hevet ham og knallerten op af hullet, mens et begejstret publikum så til. Giffert tog det roligt og heldigvis var han uskadt.

Jeg blev så optaget af den første avis, at jeg gik over i vagtuset hvor Susanne Munch gav mig lov at sidde og fordybe mig i de første årgange af Christianshavneren.

Så kan det nok være at erindringsfilmen begyndte at rulle.

Annoncerne fortalte deres egen historie.

F.eks. Alstrup cykler "Cykler laves efter mål"....

Et par aviser senere er det blevet til det mere mundrette "Frø cykler", så kender vi ham igen ham den rapkæftede, Ole Frø, som bl.a. fandt på udtrykket "Kan du nå rouladen", hvis han synes man var lidt for langt fremme i skoene.

5. Så er der "Frukt og grønt" det er jo vores kære uundværlige Kai og Edel, der havde styr på alt hvad der rørte sig på Havnen. Som bød på Arenbitter i baglokalet, hvis man var en af de sidste lørdagskunder. De kendte vores børns navn, og vidste alt om de fleste af os. Men man skulle ikke være nervøs, de betroelser de lagde øre til, var sikre hos dem.

Hvornår har man nogensinde mødt Grønthandlerne som dem? Havnen blev fattigere da de lukkede.

Efter et par årgange af avisen dukker vores kære ven Pierre Sales' bagside op, med fotos (stadig i sort/hvid) og små historier om os alle sammen... og om hvem der vundet en rafletturnering på Kælderen. Og om hvem der spillede med hvem og om nogen der har været på ferie og....

Ja, jeg kunne blive ved. Men bare rolig det gør jeg nu ikke.

Jeg slutter nu, med at sige mange tak til jer frivillige, som gør en kæmpe indsats og som sørger for at vi stadig får vores avis til tiden hver eneste måned, som det er sket i gennem fyrretyve år!

Jeg har skrevet et hyldestdigt. Det er ikke B.S. Ingemann, men det kommer fra hjertet:

Vores trofaste lokalavis
Du kære Christianshavneren

Som giver os info, alvor og fnis

Når du holder fri om sommeren

Så har vi virkelig savneren.

Tak for i dag.

Kære fantastiske lokalavis!

STOOORT TIL LYKKE med jeres 40 fantastisk flotte efterår!

Nils og jeg kan desværre ikke nå frem til at fejre jer i dag, hvad vi sååå gerne havde villet!

I er en utrolig dejlig lokalavis, smuk at se på, og altid med en sød og hjælpsom aktivist-redaktion, som vi har haft mange gode snakke og skriverier med gennem alle årene! Vi takker jer hermed af hjertet for et særdeles godt samarbejde!

Utallige er de gange, hvor Nils og jeg har måttet ringe til Poul - eller en anden aktivist på redaktionen - og bedt om lidt ekstra tid, så vi kunne nå at færdiggøre vores tekster og billeder om store begivenheder på Christiania, inden den ABSOLUT sidste deadline!

Så blev der diskuteret længde, opsætning og placering, og om der var plads til billeder - for andre skulle jo også have plads til deres indlæg - men vi fandt altid en løsning sammen...

Og I har så til gengæld kunnet ringe til Nils for at bede ham om et godt og sigende billede til forsiden...

Vi ønsker jer alle en herlig fejring i det heldigvis altid festglade Christianshavnerfolks lag!

TAAAK for jer!!!

Aller kærligst - og LYKKE til med fremtidens avis - fra Nils Vest & Britta Lillesøe og Christianias Kulturforening

HIP, HIP, HUR - RAAAAHHHHHHH!

Kunst til hele verden – i Strandgade

Edition Copenhagen i Strandgade er både værksted og galleri.

Herfra ryger der grafisk kunst for millioner ud til hele verden.

Kasper Eistrup i gang med litografisk kridt på 7. sten i processen

Det er nemt at forelske sig, når man befinder sig blandt dejlige og indbydende kunstværker af både danske og udenlandske anerkendte billedkunstnere. Det gør jeg denne tirsdag formiddag, hvor jeg møder Rasmus Urwald, trykkerichef i Edition Copenhagen, som han sammen med Dannie Vieten, administrerende direktør og Peter Vissing

Sørensen, salgsdirektør, er indehaver af.

Mit besøg falder på en dag, hvor tidligere Kashmir-forsanger og nuværende billedkunstner, Kasper Eistrup, er i værkstedet for at lægge sidste hånd på et nyt værk. I dette øjeblik er processen nået til 7. sten. Kasper står bøjet over stenen og lægger

Koncentration og omhu omkring trykmaskinen hos

med blød hånd og litografisk kridt nuancer i den figur, der om lidt skal give konturer til trykket i trykmaskinen.

Jeg lægger tit vejen forbi galleriet for at ose og bare suge indtryk til mig. Jeg er bestemt ikke den eneste, for der er altid besøgende. Unge og ældre. Få eller mange. Med det til fælles, at her får man en god fornemmelse for, hvad der rører sig indenfor den grafiske kunst.

Carl Urwald, Rasmus' far, etablerede værkstedet med en partner i 1959, under navnet U.M.Grafik. Den gang med kunstnere som bl.a. Hjort Nielsen, Niels Lergaard, Mogens Balle og Hans Scherfig. Sidstnævnte fremstillede alle sine Junglemotiver på værkstedet.

I 1984 overtog Rasmus, efter fireårig uddannelse som litograf, værkstedet og kort efter kom Dannie Vieten og Peter Vissing Sørensen til som partnere. De tre har i fællesskab ført værkstedet til nye højder, blandt andet ved at få udenlandske kunstnere til Danmark og samtidigt udbredt kendskabet til danske kunstnere i udlandet, under navnet Edition Copenhagen. Fra etableringen har der været et omdrejningspunkt at skabe nærhed og tryghed for den enkelte kunstner, så han eller hun føler sig respekteret og i centrum for processen.

Klassisk trykform

Litografi er en klassisk kunstform og fuldt på højde med anden klassisk billedkunst som for eksempel værker udført med olie eller akvarelmaling. Interessen for litografier er støt voksende, ikke mindst takket være de dygtige kunstnere, der udnytter potentialet i litografi fuldt ud.

I litografi kan der trykkes med alt hvad kunstneren kan forestille sig, for eksempel naturmaterialer. Hvert materiale får sin sten. Trykprocessen kræver akkuratess og

ofte adskillige prøvetryk for at nå frem til det ønskede resultat.

Her på værkstedet arbejder vi kun med en kunstner ad gangen og så afsætter vi den nødvendige tid til det enkelte værk. Det er ikke ualmindeligt, at vi tager nætterne til hjælp, hvis det er det, der skal til, smiler Rasmus, der indrømmer, at der kan være lange dage.

Resultaterne af 'natteroderiet' afspejler sig dog ofte som et yderst tilfredsstillende litografi, der i trykket bærer præg af omhu og 'puslen' om de væsentlige detaljer fra kunstnerens hånd.

Efterspurgte kunstnere

Blandt de flere hundrede kunstnere, der fast benytter Edition Copenhagen, er danske navne som Michael Kvium, John Kørner, Malene Landgreen, Erik A. Frandsen, Julie Nord – og mange flere. Men også mange udenlandske kunstnere er glade for at blive koblet til galleriet, for eksempel Cornelis Völker (Tyskland), Antony Gormley (Storbritannien), Mamma Andersson (Sverige) ja, og andre markante kunstnere fra USA, Kina, Asien, Afrika, Sydamerika m.fl.

Nogle kunstnere henvender sig selv, andre opstøver Peter, Rasmus og Danni på udstillinger, museer og andre gallerier.

Kontaktfladen er stor. Og som Kasper Eistrup siger: - Jeg føler mig tryk og omfavnet her. Vi kender hinanden godt og jeg ved, at mine ideer kan udfolde sig her. I tæt samarbejde med medarbejderne ved trykmaskinen. -

Kunstværker pakket behørigt ind står klar til afhentning i galleriet, hvor Peter oftest er på gulvet – i gang med at fremvise kunst fra de flere hundrede hylder,

Litografi er en grafisk teknik, der stammer fra 1700-tallet. Trykpladen udgøres af en særlig kalkstenstype i plansleben og forarbejdet form. Det er desuden betegnelsen for selve det grafiske blad eller billedet.

Teknikken hører under plantryk, en af grafikens tre hovedkategorier. Det betyder at trykpladen er i ét plan i modsætning til i dybtryk og højtryk, hvor trykfarven ligger henholdsvis i fordybninger og på forhøjninger i pladen før den trykkes over på papiret.

Hver farve eller motiv i litografiet skal have sin egen sten i trykprocessen. Et litografi kan altså medføre fra en enkelt eller to sten op til adskillige.

Motivet på den enkelte sten er olieholdigt. I processen adskilles de enkelte sten (farver/motiver) ved at påføre stenen vand, så kun selve motivet bliver trykt.

der rummer signerede oplag af kunstværkerne.

Og udover mig, den lille kunde og 'oser', er der andre og meget betydelige kunder, som er med til at fastholde både interessen for og ryet omkring det 1000 m² store trykkeri og galleri på Christianshavn.

Louisiana i Humlebæk køber værker af galleriet i Strandgade. Det samme gør andre betydningsfulde museer i verden – fra MOMA i New York til Brisbane Art Gallery i Australien. Der er faste kunder fra ud- og indland,

der gladeligt står på venteliste til et nyt Kvium-værk eller det nyeste Kasper Eistrup-tryk.

Til sidstnævnte kan jeg bare sige: Det er på vej.

Og til andre, der ligner mig og måske har ønske om at give en original gave, så hold jer ikke tilbage.

I de smukke rammer på Strandgade er der kunstværker i alle prislejer og med mulighed for at gøre en god handel med en up coming kunstner, der vil vække glæde og inspiration hos modtagerne.

Rasmus Urwald er trykkerileder og er med til at skabe tryghed i det arbejdende værksted

Bliv klogere på dig selv og din samtid

Tekst og fotos: Susanne

Bogen er usædvanlig, det er dens forfatter også. I "Mimoser i januar. Erindring og historie." fra forlaget Spring 2021 favner Ib Bondebjerg sin egen historie, familiens og slægtens historie, danmarkshistorien og historiefremstillingen i en smuk indbyrdes sammenhæng. Han skriver personligt, men ikke så privat, at læseren mister det store perspektiv. Tværtimod kommer man til at trække linjer til egen livshistorie og samtid.

"Hverdagshistorien og den større historie rummer i kombination muligheden for at forbinde det private og det offentlige, det individuelle og det kollektive." siger Bondebjerg et sted meget rammende. Det er en kunst at kunne skrive personligt med generel relevans. Det kan Bondebjerg.

Derfor er det sjovt at læse om hans barndom og familieforhold, for er ens egen historie en anden, så er livssituationerne alligevel

genkendelige. Man kender altid nogen som også ... eller har hørt eller læst om dem. Historiske begivenheder og årstal er i sig selv ikke så billedskabende, men med skæbner sat på bliver de vedkommende. Man får også kig ind i andre verdener som den danske universitetsverden og hverdagen i USA, depression og livsbalance, tabet af en elsket bror, glæden over de næste generationer. Bondebjerg kommer vidt

omkring, sådan som levet liv nu engang er. Han ser sig selv som produkt af den tid, han har levet i og lever i nu, men konkluderer "Jeg er også mig selv. Jeg har været med til at sætte mit præg på og ændre den verden, jeg blev født ind i." Og senere "Jeg er også min egen historie". Læs bogen og reflekter over den undervejs. Du er også din egen historie. Saxo: 249 kr.

DIT LOKALE BYGGEMARKED

Fabriksområdet 56
Christiania
Telefon 32 54 79 24
Åbningstider:
man 12-18,
tir-fre 9-18, lør 10-18,
søn 11-18

CHRISTIANIA BILFRI BY
Følg os på Facebook & Instagram

Billedkunstner, romankunstner og livskunstner

Af Susanne og fotos Gini

Vi er i Martin Bigums atelier, et magisk tårnværelse. Fra væggen sender "Miranda" sit utrolige lys og en betagende livsglæde ud i rummet. På staffeliet står "Oktober" og venter på de sidste strøg. Også det maleri gløder, men på helt anden vis. I "Oktober" er det oktober.

Vi er her for at tale om Martin Bigums første roman "Hovedværk". Den er et kunstværk. Hvert pennestrøg er udført med samme omhu for detalje og sammenhæng som penselstrøgene i malerierne. Romanen har ingen løse ender, alle elementer har en overordnet funktion, som brikker i et puslespil, der gradvist tager form. Der er et fint svæv i værkets fremdrift. En bevidst opbygning med en handling over en dag, nemlig den 22. maj 2009, og en handling over år startende fra 1948 med punktnedslag frem mod den skelsættende dag i 2009.

Denne dag er den aldrende ronkedor, installationskunstneren Wilhelm Riels, på vej til sin retrospektive udstilling i Kunstmuseets største sal. En sjælden ære. "Hvis kunst er ophør af al logik, så skaber vi her værket, der vil ende alle værker. Alt, hvad jeg har skabt i mit liv, har blot været en opvarmning til dette",

siger han til sin tro assistent Jacob. Hermed er romanens undergangstema slået fast, og det er den forventning, man læser videre med.

Romanens anden handlingstråd kaster lys over Wilhelms liv og udvikling fra uskyldigt barn over oprørske ung kunstner til det menneske, vi møder i 2009. Bigum fortæller, at han undervejs så et billede for sig som en tunnel gennem Wilhelms kunstværker, rulletrapperne, med de tre personer: barnet, den unge, den gamle. Han tegnede sin vision og opdagede, at for at udfolde den måtte han skrive rundt om den. Det var ikke nok at tegne.

Med Wilhelms lille og personlige historie får vi samtidig et stort stykke Danmarks- og kunsthistorie. Ungdomsoprøret splittet mellem hippier og betonmarxister, demonstrationerne, Verdensbanken og kunstoppøret med det bestående. Under lup granskes magtforholdet mellem skabende kunstnere og pengestærke købere, "købmand" siger en køber om sig selv og reducerer hermed kunsten til dens salgsværdi. En præmis flere af romanens unge oprørske kunstnere bøjer sig for ved at begynde at skabe det, der kan sælges. I kontrast hertil står Wilhelm med

sin ideale fordring om at skabe "objekter, der skal få vores virkelighedstolkninger til at skride", som han forklarer sin kæreste Ingrid. For hende er den kunstneriske proces en helt anden ting, nemlig en leg. "Hun havde indholdet i sine fingre, når de modellerede og skulpturerede. Det kom af sig selv. Det samme gjorde formen. Det var ikke noget bestemt, hun stillede mod. Hun skulle ikke tilfredsstille andre end sig selv og sin kunstneriske søgen". Disse forskelli-

gartede syn på kunstens formål lukker op for endnu et indblik i datidens kunstverden: kvindernes forsvinden og mændenes gladiatorer. Ingrid får sin genoprejsning. Det er et tema, der peger frem mod kvinderne i 97 – 98, der med det fortællende maleris genkomst tog føringen efter år med konceptkunst og installation, og med "genopdagelsen" de sidste 6 – 7 år af tresernes og halvfjerdsernes vigtige kvindelige kunstnere.

Wilhelms kunst er ne-

top installationer: enorme og forunderlige rulletrapper. Han udvikler dem i talrige variationer, og i romanen er de symbolet på hans pådragne barn-domstraumer. De er den hovedstol, han skaber på uden for alvor at være bevidst om det. Han maler på sin fejlslåede løsrivelse og ommøblerer aggressionen til kunsten – og ser samfundet som den store fjende. En kunstners hovedstol er det sted, hvorfra skabelsesprocessen frisættes, men det kan også som her være en besættelse og et fængsel.

Bigum har været syv år om at skrive sin roman. Den er skrevet mellem 7:30 og 9 om morgenen på en café i nabolaget. Så meget mere imponerende er det helstøbte resultat. Her er stor skriveteknisk kunnen med smukt fungerende temposkift, cliffhangers, sansede beskrivelser og visualiseringer. I hvert enkelt kapitel er scenen sat med omhu i valget af stemningen, omgivelserne og lyset. Bigum maler med sproget, der er kun én vej frem, men forud er gået de mange overvejelser.

Han får skabt de herligste bifigurer, der med små detaljer fremstår, så man ser dem for sig. Alle er de troværdige, nogle uhyggeligt så, andre vækker et ømt punkt

i deres latterlighed eller ubehjælpelighed.

Romanen er ikke selvbiografisk, men det er til gengæld erindringsbilleder som oplevelsen af som barn at køre på rulletrappe og stå af, først i samklang med forælderen, senere stor nok til at kunne selv. Også sansninger som stemningen i den fyldte Bobi Bar eller i parken efter alle er gået. Associationerne dukker op undervejs i skrivningen og uddyber på forunderlig vis handlingen. Bigum beskriver sin skriveproces som en intuitiv bevægelse gennem det store væld af valgmuligheder, som hvert skridt lægger op til. Romanhandlingens svæv er fremkommet ved gennemskrivninger med reduktion af halvdelen af det skrevne. For ham har disse skrivemorgener været forbundet med forventning og nydelse. Når han maler, kan han opleve at glemme tid, sted og aftaler. Begge kunstneriske skabelsesprocesser handler om at være i flow. Det er en livskunst.

Og titlen? Hovedværk henviser til Wilhelms store udstilling den 22. maj 2009, men på svensk betyder det også hovedpine. Kunsten kan værke, altså gøre ondt, men den kan især virke. Det gør Hovedværk.

Kære Christianshavner

Tidligere på året, skrev jeg en artikel om Sandra Wolff, kunstner og Christianshavner ...

En unik ung kvinde der ser muligheder i alt det, mange bare smider ud og her bliver kunst

så skabt!

Nu er der igen mulighed for at se og købe hendes kunst.

Nemlig på Månen eller så alle er med på Månefiskeren på Christiania, hvor hun udstiller hele december med Fernisering 1. december kl 14-18.

Derudover kan i finde hende på Christiania's julemarked fra d. 8. dec til d. 20. dec, hver dag 12-20.

Alt Sandra's kunst er lavet på genbrugs materialer. Brugte alt muligt feks kaffekander, som hun siger; Jeg tror på verden bliver et bedre sted, hvis man ikke ser gamle ting som skrald, men som investeringsobjekter der kan udformes til noget smukt og unikt! Så de genbrugte skatte får nyt liv og sjæl!

Sandra Wolff har udstillet mange steder feks i Galleri Kingo Taastrup, Galleri Flex Burmeistergade 26, Bredgade 22 og andre steder.

Så glæd jer Christianshavner og andre. Kig over på Månefiskeren på Christiania altså hele december og Julemarked d. 8. dec til den 20. Fra 12-20 hver dag, ta evt 2a, stå af ved den Grå hal (Bodenhoffplads) og så bare ligeud. God fornøjelse.

Værtshusbogen – årets julegave

Så er bogen om Christianshavns værtshuse på gaden igen. Den blev hurtigt udsolgt, men er nu genoptrykt. På 250 sider med mange fotografier kan man læse om bydelens legendariske værtshuse, hvoraf syv lever i bedste velgående i dag. Første oplag blev købt af et bredt publikum. Folk i deres bedste alder, der mindedes deres glade ungdom og nikkede genkendende til billederne; unge mennesker,

der netop havde opdaget de brune værtshuses charme; stampublikummet, der tog hyldesten til sig; historisk interesserede, der læste nyt om gammelt.

Køb bogen til dig selv og som julegave til mennesker, som fortjener at få en bid af Christianshavn. Der var engang, et værtshus var kvarterets dagligstue, hvor man(d) mødtes. Senere var det dér, festen var. I dag er værtshusene sta-

dig mødested for mange lokale. Gå en tur med bogen under armen og kig ind selv.

Alletiders værtshuse på Christianshavn kan købes i Christianshavns Lokalkiv, Det gule vagthus, Torvegade 75. Åbent lørdage 13 – 15, 2/12 undtaget, hvor I til gengæld kan finde os på julemarkedet i Beboerhuset i Dronningensgade lørdag og søndag. Pris 220 kr., medlemspris 125 kr.

Alletiders værtshuse på
Christianshavn

KRÆMMERHUSET

Din Isenkræmmer på Torvet

Dronningensgade 48
Christianshavns Torv
1420 K - Tlf. 3257 6841

GALERIE HELTH
Besøg vor hjemmeside
www.galeriehelth.dk

VINTERSOLHVERV

Tekst og foto: Hildur H. Jóhannesdóttir

Her et digt om vintersolhverv, som jeg skrev under den triste coronanedlukning.

VINTERSOLHVERV

Nu vender LYSET lidt efter lidt tilbage,
alle mennesker, dyr og planter bliver glade.
LYSET, SOLEN, REGNEN og VINDEN giver liv
til os allesammen - selv det mindste siv.
Selv om mange planter nu forgår,
dukker de op igen år efter år.
Vi må værne om NATURENS KRAFT og MAGI
og give den P L A D S at være i

Fredag den 22.12. 2023 er der vintersolhverv. Årets korteste dag, så står solen op (hvis den dukker op) på det laveste niveau i løbet af året. Fra et astronomisk synspunkt starter vinteren i år den 22.12., men den meteorologiske vinter begynder den 1.12. og slutter den 29.2 2024 (ja der er skudår til næste år).

Fra den 22.12 begynder lyset så småt at vende tilbage med et par minutter hver dag indtil sommertilværelse, hvor det så går den modsatte vej og dagene igen bliver lidt kortere for hver dag.

SATURNALIA - romersk fest for Saturn

Festen begynder 17.12, hvor der først blev ofret i Saturntemplet. Derefter var der optog, spas og løjer i gaderne i det antikke Rom. I de fribårne romeres hjem skiftede herrer og slaver dragter og roller og man udvekslede gaver.

I den senantikke kristendom fejredes saturnalien nu under navnet Solhvervsfest. Mange engelske og sydeuropæiske juleskikke stammer fra denne gamle romerske fest.

Nis Petersen skrev "Sandalmagernes gade, som er en roman fra antikkens Rom under kejser Marcus Aurelius.

Man skulle ikke gå for vidt under løjerne den dag, hvis man var slave dengang, så kunne der komme alvorlige konsekvenser næste dag. Læs selv denne spændende bog og bliv klogere på den tid i det gamle Italien.

Lad mig slutte med Immanuel Kants (1724-1804) med at citere hans vise ord, som ikke har noget med solhverv at gøre, men som gør en glad:

"Som modvægt til livets mange sorger,
har Himlen skænket mennesket 3 gaver:
HÅBET, SØVNEN og LATTEREN.

GLARMESTER

G. Madsen & Sønner A/S
Dronningensgade 55
Tlf. 32576080

Mand.-fred. 8-16.30

Filial:

Kongevejen 11
Tlf. 32 53 61 60

Mand.-fred. 10-16.30
Lørdag 10-13.00

Alt i glarmesterarbejde
FORLANG TILBUD

Biltlf: 40 13 76 96 & 40 13 78 17

BUTIKSRUDER PÅ LAGER
SKIFTERAMMER HAVES I ALLE MÅL

Termoruder
Reparationer
Forsatsruder
Tilskæring af glas
Indramning
Spejle
Opspænding af
plakater
Ventilatorer
Aluminiumsfacader
Hærdet glas døre
Skafor Godkendt

EIFFEL BAR

aaben til 3 nat
Wildersgade 58
Tlf. 32 57 70 92
www.eiffelbar.dk

Altandømme?

Gør drømmene
til virkelighed

Overvejer I at få altaner i jeres forening? Så er det en god ide at tage fat i en rådgiver. Vi er eksperter i renovering af andelsbolig- og ejerforeninger, og vi hjælper jer gennem hele processen.

Kontakt os, og gør jeres drømme til virkelighed i dag.
Se mere på: Bangbeen.dk

BANG & BEENFELDT as
Rådgivende ingeniører

Cibi e Vini

Torvegade 28 tlf./fax: 3257 7798

**RABES
HAVE**

Tlf.: 3257 3417

Åbent
Onsdag-Søndag 11-20
Køkken 12-16

Frisør

OZON

Peter Thorup Dronningensgade 45

32 54 58 60

Et hjørne af Christianshavn

En eftermiddag i oktober gik kunsthistoriker Ove Bjørn Petersen en byvandring for Christianshavns Lokalkiv. Med på turen var 12 deltagere samt lokalavisen Christianshavneren. Det er en tur, du nu selv kan gå.

Tekst: Susanne. Fotos: Anette

Turen starter på Asiatisk Plads, i porten over for Strandgade 30. Herfra kan Mikkel Vibes Gård beundres.

Inde fra Asiatisk Plads ser vi tilbage på Østasiatisk Kompagnis to smukke bygninger: Bygningen med mødelokaler og kontorer (th.) og lagerbygningen (tv.)

Vi går ud til havnen og drejer til venstre langs vandet og står nu ved Knippelsbro, den sidste af i tidens løb 6 broer.

Turen fortsætter ned mellem bygningerne på B&W's gamle grund. Kontrasten til den gamle bydel, vi netop har forladt, er voldsom.

Med Christians Kirke foran os drejer vi ind på plænen. Vores guide beretter om teaterkirkens historie. springer så op i tid. Mellem bladene i græsset finder vi tidslinjen for B&W's historie. Blandt de hvide lejlighedsbyggerier møder vi gadeskiltene med arkitekt og byplanlægger Johan Semp, bygmester Nicolai Eigtved (Frederiksstaden, Christians Kirke og Eigtveds Pakhus mfl.) og skibsbyggeren David Balfour.

Vi går ud til kanalen og fortsætter om hjørnet ned ad Overgaden neden Vandet og hører historien om oven og neden, de to sider af Christianshavns Kanal.

Vi stopper op foran B&W's gamle støberihal med højt til loftet. På den anden side af kanalen ligger (Store) Sofiegade, og Lille Sofiegade får vi lige et kig ned ad.

Vi går mod Torvegade med Vor Frelzers Kirketårn som pejlemærke, skrår over Torvet og når ned til Vagthuset. Her på grænsen til den gamle byport siger vi farvel.

Jul på Christianshavn

Tekst og foto: Gini

Så er det næsten lige ved at være december, ihf er det december udgaven af avisen, der kommer ud her!

Så her er lidt hjælp til hvad og hvor vi kan købe vores juleting, hvis vi ikke gider at ta over broen, efter nye ting til juletræet eller bare selve juletræet. Vinterplanter til altanen eller vin-

dueskarmene. Det er så fint med planter der lyser op i december mørket, især hvis de lige får en lyskæde på!

Jeg var ovre i Den Grønne Hal på Christiania, og her er hvad jeg fandt, men der er

så meget andet ala varme uldsokker, huer, hoddies osv. Maling møbler alt hvad hjertet kan begære! Og ikke mindst hvis det er i julen der skal en ny farve på væggen eller hvad i finder på. Tænker ikke alle dage skal gå med at sidde ved julebordet anyway.

Eller?

Når i alligevel er på Staden, så smut forbi den Grå Hal og køb måske nogle dejlige julegaver her, jeg ved godt hvad jeg kunne tænke mig!!! Og her er osse musik og dejlige julegodter ikke mindst varme drikke, lækre chokolader dejlig mad. Så afsted kære Christianshavnerne. Ta' din nabo med..

Håber i alle vil tjekke ud hvad der sker udover den Grå og Grønne Hal. Der er jo osse. Julemarkedet i Beboerhuset d 2-3

dec med masser af boder og æbleskiver og gløgg pølser på grill og Whiskybar, Tombola osv mega hyggeligt. Fra 12-18

begge dage.

Så bliver juletræet osse tændt den 2 dec kl 16, kom og ta' lidt julepynt med! I år kommer der musik af Torsten Lefmann, nogle (mange) kender ham nok fra bandet Fistful of Dollars der spillet jævnligt i Beboerhuset feks her den 6 december. Udover det kommer der Hovedstadens Beredskab med brandbiler så der er noget for både voksne og børn

Der så mange fine ting i butikkerne her i julen, så tjek det ud, der er jo stadig butikker her, selvom der er røget mange siden, jeg kom hertil i 70erne! Men nyd nu det hele, her er stadig superskønt!

Så fra mig hav en dejlig december måned og ses jo nok hist og her! Glædelig jul og et smukt nytår. Og

husk nu: spred juleglæde hvor du går.

Biltrafikkorridor eller grøn oase og cykelsti?

af Finn Breddam

Kender du Minebådsgravnen? Den er en lidt overset lille naturperle, der ligger som den nordligste del af Christianshavns Voldgrav mellem Refshalevej og Nyholm, nord for dæmningen. Frem til 1870, da Burmeister & Wain begyndte at bygge Refshaleøen, var det sted faktisk den yderste spids af Københavns befæstning, med Quintii Lynette som forpost til beskyttelse af Nyholm og Quinti Bastion (med den markante hvide bygning ud mod Søminegraven). I dag ser du stadig de to gamle gule huse langs vejen, men selve Lynetten og den røde fæstningsmur fra 1700-tallet fremstår ret forsømt, tilgroet og graffitihærgat.

I 2050 forventer Københavns Kommune 25.000 biler i døgnet til den nye by på Refshaleøen og Lynetteholm (Østhavn) – og senere endnu flere. Det er flere end i Torvegade! Og planen er, at trafikken skal ledes her forbi. Med en samlet vejprofil på 18 meter: dvs. man fjerner den gamle fæstningsmur og lader vejen brede sig helt ud i søen.

Det er endnu værre, end det lyder.

Man har overtalt fredningsmyndighederne til at se

bort fra fortidsmindefredningen – af et usædvanligt velbevaret 1600-tals voldanlæg med 1700-tals forsvarsværker, en del af en helhed med Kastellet og Nyholm – ”af hensyn til trafikikkerheden”.

Og første fase af den proces sker i Teknik- og Miljøudvalget allerede i december. Dele af den kræver lovgivning, men man håber at have gennemført planen i oktober 2025.

Den gode nyhed er, at der findes et bedre alternativ. Og det har stået i kommuneplanen siden 2005: som betingelse for, at man anlagde Margretheholm som en prop i landskabet på den smalle landtange syd for Refshaleøen, blev der afsat en 50 meter bred trafikkorridor på østsiden. Du kan faktisk se den som en stor bue i landskabet på et luftfoto. Det er her, metro M5 kommer om en 10 års tid, formentlig som højbane hen over lystbådehavnen. Og her kan der altså også lægges en vej. Det tager måske 1/3 af havnen, men den kan flyttes mod øst.

Denne linjeføring er også nævnt som ”supplerende vejbetjening” i miljøvurderingen af Lynetteholm. Loka-

lplanen for Refshaleøen forventes i 2025 eller 2026, og linjeføringen skal fastlægges nu. Ikke af et ejendomselskab eller By og Havn, men af vores politiske organer.

Alt det smukke og sjove, du kender derude på Refshaleøen, ligger på vestsiden, ind mod havnen. Byvæksten kommer især til at ske på østsiden (og der kommer også et stort erhvervsbyggeri på sydsiden af havnen, foran Amager Bakke). Det kommer til at

ligne Ørestaden eller Frederijsberg: metro mellem høje huse. Og Lynetteholm ligger endnu længere mod nordøst. Det er oplagt at trække vejen her forbi.

Det meste af biltrafikken kommer fra syd, fra Forlandet. Det meste af cykeltrafikken kommer fra sydvest, Inderhavnsbroen og Knippelsbro, og det er oplagt at holde de to trafikstrømme adskilt. Den sydlige del af Refshalevej bliver renoveret som cykelzone (skolevej) næsten uden biltrafik, blandt andet

på grund af Lokaludvalgets indsats. Det er ikke på budgettet endnu, men det kommer.

Forestil dig at kunne cykle hele vejen fra Prinsessegade til Teaterøen, den yderste nordvestspids af Refshaleøen, og kun møde massiv biltrafik på den lille strækning over dæmningen: det er stadig muligt. Det kan blive en virkelig smuk cykelvej, også for de 50.000 beboere (og lige så mange arbejdspiladser) i den nye by. Og på langt sigt kan det blive en supercykelsti via Lynetteholm til både Østerbro og Nordhavn, med broer eller tunneler. Men det kræver, at politikerne forstår problemet. Hvis du har gode kontakter, så brug dem.

Det vigtigste vil være at bremse asfaltmaskinerne, eller rettere få dem over på østsiden af Margretheholm. Men der er mange andre små ting, der kan hjælpe til at skabe et smukt område for fodgængere og cyklister: Trærækken mellem vejen og søen kan fjernes eller åbnes. Der kan anlægges et par siddeplatforme som den, vi har fået lige nord for Torvegade. Det kan blive Margretheholms smukke

forhave, nu hvor østsiden bliver til storby. Den røde mur og Lynetten kunne renses for graffiti, og den lille voldgrav og den skarpe form kunne synliggøres med nogen dages gartnerarbejde. Den nordlige ende af volden (som er årsagen til at vejen svinger!) er i dag så tilgroet, at den er helt usynlig. Du ser bare fire biler foran et krat. Det kunne meget nemt forbedres. Det kan blive et smukt sted.

Ved Krudtløbsvej, hvor bastionsvolden ender, kunne der bygges en udsigtsplatform: lige på spidsen af Københavns Voldanlæg, og med udsigt til både den gamle by og den nye, der vokser frem mod nordøst. Et fint mål for en turistgatur fra Nyhavn.

En lille perle af ægte natur med siv og svaner, vigtig byhistorie og Danmarkshistorie, og plads til en bred strøm af blød og fredelig trafik: det er et vigtigt fremtidspotentiale for Cykelbyen København, der risikerer at blive mast lige om lidt. Og om få årtier kan det jo altså være et grønt åndehul ”midt i byen” for 50.000 mennesker. Og alle os andre.

Stop det. Følg kommuneplanen, træk vejen om på østsiden.

Lukning af Christianias Sundhedshus

Millionregning på vej til Københavns borgere - Lidelse til de svageste.

Københavns Kommune har planer om at fjerne det årlige tilskud til drift af Sundhedshuset Christiania. Dette vil medføre lukning af Sundhedshuset.

København vil derved miste en uvurderlig ressource, der hjælper over 2000 mennesker om året. Mange af brugerne vil have det meget svært ved at hen-

vende sig andre steder for at få hjælp. Ved at lukke Sundhedshuset vil man fratage dem en vigtig og nødvendig støtte. Sundhedshuset er helt særligt, da der tilbydes anonym social og sundhedsfaglig hjælp alle hverdage mellem kl. 12-18, samt mulighed for at få anonym lægehjælp 3 timer hver onsdag.

Lighed i sundhed er en vigtig værdi i et samfund, og det er afgørende, at alle borgere uanset baggrund

og livssituation har lige adgang til sundhedsydelse og social støtte. Ved at nedlægge Sundhedshuset sender man et signal om, at disse menneskers behov og rettigheder ikke er lige så vigtige som resten af samfundets.

Det er essentielt, at der findes alternative løsninger og tilbud til de mange mennesker, der benytter sig af Sundhedshuset. Hvis Sundhedshuset lukkes,

vil der ske en forværring af sundhedssituation og en øget ulighed i sundhed.

Sundhedshuset med et beskedent budget på 750000 kr. holder huset åbent 30 timer om ugen af fire dygtige medarbejdere og en læge. Allerede i 2007 blev det beregnet at Sundhedshuset sparer samfundet for over 4.7 millioner kroner årligt, alene på sår behandling og lægekonsultation. En lukning vil derfor medføre en økonomisk

regning og ikke mindst en kæmpe menneskelig tragedie

Sundhedshuset på Christiania har gennem årene bevist sin værdi og betydning for mange mennesker. Det ville derfor være trist, hvis det skulle lukkes ned. Det er afgørende, at politikerne tager ansvar og prioriterer lighed i sundhed, så vi kan sikre, at alle borgere i samfundet har adgang til den hjælp og støtte, de har

brug for.

Til sammenligning har Regionens nystartede og prisvindende Flex klinik på Bispebjerg et budget på 3. mill. kr. med mindre åbningstid, færre ansatte og funktioner.

Christianias Sundhedshus
Tel. 4246 4354 (Man-fre. 12-18)

Jul i mørket

En tradition er tilbage, nu også i Beboerhuset. Den lokale Christianshavner Nisse, har fundet nye lokaler. Efter at de gennem 25 år traditionelle "Jul i Porten" arrangementer i Børneteateret tæt på Pusherstreet har ligget stille nogle år pga af den ikke børnevenlige stemning, er vi nu flyttet ned i Byens Lys i den hyggelige og trygge Langgade i weekenden d. 16-17/12 og tilbyder i år også en forestilling Christianshavns Beboerhus tor. d. 14/12 kl 13.30 primært for børnehaverbørn og kl 15 for primært Fritidshjemsbørn.

Alle fortælleforestillinger kombineres med musik & bevægelse. I Byens Lys kan en perlerække af små historier, åben-scene indslag og de større annoncerede forestillinger nydes tilsat æbleskiver, gløgg og varm kakao, for en entre på 20 kr. Billetter kan købes i døren, også reserveres på mobil 28681958 eller shagembe@gmail.com.

Arrangementerne støttes af lokale virksomheder på Christiania: Nemoland, Bevar Christiania Boden, Christianias Fælleskasse & Rundvisergruppe, og vi håber på støtte fra Christianshavns Lokaludvalg.

"Nissen på loftet" alias Anders (Historiefortæller på CA) har undervist og optrådt med traditionel kultur i 30 år, uddannet Pædagog

og Master i Børnekultur fra SDU. Alle historierne handler om den gamle Nisse - Gårdboen og den førkristne jul - Solhverv - før Julemand & gaveræs tog over. Nissen vil, med disse events, vise hvad vi kan sammen, når vi samles unge & gamle, byboer & landboer i mørket om lys, gother, musik, gode historier & leg.

Da vi en tid har haft problemet med afviklingen af arrangementer i Børneteateret og derfor måtte benytte forskellige lokaliteter, har vi som arrangør & artistgruppe benyttet navnet ABC - Alle Børns Christiania.

Jeg bliver meget glad hvis I giver det en notits, omtale eller printer vedhæftede PR-plakat. Vi arbejder på Christiania fortiden hårdt og op af bakke, for at holde liv i de virksomheder og kulturliv som intet har med hashhandlen at gøre. Disse events er også en del af den fortælling.

PS: En af arrangementernes centrale fortællinger - "Jul i Mørket" kan også opleves på to andre medieplatforme - som bog, dvs solhvervs julekalender, med 24 afsnit & 24 illustrationer (kan købes på Christiania); - som Youtube video-julekalender i 24 afs, der hver dag i december vil blive lagt op på Fb: ABC - Christiania. Jeg

vedhæfter også et PR opslag, samt foto, som JPEG, kan sendes i bedre opløsning.

Med Venlig Hilsen ABC - Alle Børns Christiania

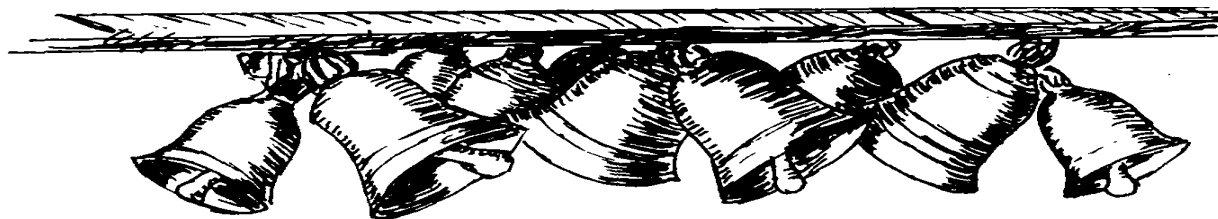
v/ Anders "Shagembe" Jørgensen, alias Nissen på Loftet

Mobil Dk +45 2868 1958

Jul i Mørket
En Julekalender
Solhvervseventyr i 24 afsnit

Fortalt af Nissen på Loftet
alias Anders Historiefortæller frit efter Medicin Story
En Jesus- og Julemandsfri julefortælling
om hvorfor det bliver vinter og hvorfor vi holder Jul.
Køb Kalender/bog - "Jul i Mørket" - 60 kr.
Sælges i Lokale butikker på Christiania, Indkøberen, Galloperiet, Kunsthåndværker Butikken
og bestilles på: shagembe@gmail.com / mobil 28681958
Oplev Nissen fortælle Live d. 14 dec. kl 13.30 & 15 i Christianshavns Beboerhus
og d. 16 & 17 dec. kl 12-17 i BYENS LYS, Langgade, Christiania
Filmet og Produceret af Christiania1
Følg med hver dag i december på Facebook: ABCChristiania / YouTube: Christiania1 - Julefilmen

KOM OG SYNG MED I CHRISTIANS KIRKE

Tekst og fotos: Hildur H. Jóhannesdóttir

Onsdag den 3.1. 2024 kl. 17 - 18.30 er der højskolesang i Christians Kirke. Strandgade 1.

Julian Svejgaard (pianist og komponist), som er morgenvært på P8 Jazz vil lede os gennem 15 sange fra den seneste udgave af Højskolesangbogen,

akkompagneret af Christine Bang Toft (sangerinde).

Arrangementet er gratis og behøver ingen tilmelding. Hvis man ønsker sig en sandwich, som "kirken" byder på, skal man tilmelde sig i god tid på christianskirke.dk.

Onsdag den 15.11. var jeg for første gang til højskolesang med min underbo.

Det blev ledet af Peter Andreas Gjerluf Nielsen, bedre kendt som Peter A.G. Peter er vestjyde fra Skjern. Han er singer-songwriter, men er nok mest kendt som forsanger i GNAGS, som han stiftede med sin storebror Jens G. Nielsen i 1966.

De fleste kender nok mange af hans ørehængere, å propos hvem har Ikke danset og sunget med til "Vilde kaniner" til koncerter og særligt omkvædet: "Vi er de vilde kaniner med meget lange ører, Alt, hvad I hvisker og siger, kan vi høre Har du fred i den ene hånd og krig i den anden, Og kalder de dig Gud, så hvisker vi, at du er fanden"

Andre gode sange er bl.a. "Når jeg bliver gammel", Mr. Swing King og mange flere.

Peter A.G. havde bl.a. valgt Jeppe Aakjær "Nu er det længe siden" og "Ole sad på en knold og sang" (en elsket børnesang, kendt af mange).

"Den danske sang" af Kai

Hofmann, "Skyerne gråne, Løvet falder" af selveste N.F.S.Grundtvig i 1887. Han har været præst i Vor Frelser Kirke i 1822 og fra 1832-39 i Die reformierte deutsche Kirche, som også hed Frederiks Tyske Kirke (tjente for den tyske menighed på Christianshavn).

I 1901 skiftede kirken navn til Christians Kirke, og jo ligger i Strandgade 1. Kirken og bydelen er opkaldt efter Christian d. IV, som grundlagde bydelen.

Der var mange andre sange bl.a. Thomas Kingo (1694) "Vågn op og slå på dine Streng" Imellem sangene causerede Peter A. om barndommen, bedstefaderen, der malede og skrev opbyggelige citater på døre og skabe, og med en indremissionsk rar far, og en grundtvigiansk mor, om sangenes betydning og det skønne Vesterhav, hvor han gæet mange ture.

Ja VESTERHAVET har også gjort indtryk for mig. Mange ferier blev tilbragt i Løkken i min barndom og selvom jeg senere var heldig, at komme til mange have rundt omkring i Verden, gik det op for mig senere i Livet, at VESTERHAVET er en af de bedste have i verden.

Hvor går du hen

Hvor går du hen, når det hele bliver lidt for overvældende? Eller er det ikke noget du mærker? Hvad nu hvis du har brug for, nogle helt klare yndlingspot at oplade, bare sådan i hverdagen. Jeg har nogle tricks her! Her på Christianshavn er der jo masser af vand og vand er jo healende så. 1 Gå langs havnen hvis du skal ind til byen gå ned til cykelbroen over, til Den kongelige bibliotekshave sid lidt her! Tænk på det har da ikke tid til! Så ta lidt før afsted, der er så dejligt! 2 Gå ud på Holmen, bare

gå udtil det sidste busstop inden du når Kajhotel, der er ikke langt, men så dejligt lille hyg tur inden dagen bliver skudt igang! 3 Smut op på volden og gå langs voldgraven, du vælger jo selv hvad vej du tar! 4 Smut ind i Frelserkirken, tænd et lys eller 2, luk øjene og nyd stilheden, send noget kærlighed afsted. 5 Sæt dig ved kanalen og nyd at se bådene sejle forbi! Der er så mange steder her på Havnen, der bare venter på dig og her har jeg slet ikke nævnt alle de smukke gårde og selv Christiania.

Tekst og foto: Gini

Hvor går man hen juleaften

Hvor går man hen juleaften, hvis man bor alene og ikke har lyst til eller råd til at holde jul alene !!

Heldigvis er der flere muligheder osse her på Christianshavn.

1 Juleløses jul i den Grå Hal på Christiania, det var lige før den ikke blev råd til noget, det gamle crew var trætte og blevet ældre, så nye unge friske kræfter skulle på banen, og heldigvis var der mange der troppede op så der er igen: Julemad musik i den smukt pyntede hal og husk nu det er gratis, så giv lidt i bøsserne når i besøger julemarkedet og husk osse hver bod giver penge hver dag, efter omsætning til at julen igen

kan fejres i hallen, som de sidste mangemange år, siden 70'erne- Men altså Juleaften kl 17 åbnes dørene. Husk nu det er for juleløse/hjemløse så kom endelig hvis du sidder alene eller kom efter i har spist og hør musikken og nyd det magiske her-

2 Kirkens korshær varmestue.

Fedtekældren Overgaden Oven Vandet 6a Kbh k 1415.

Julemad d24 og i juleledagene: Julearrangementer tjek selv ud for nærmere tidspunkt.

3 Frelser hær Wildersgade 66. Juleaftenfest og et arrangement i Dec mdr. Målgrup-

pen er mennesker der er økonomiske trængte og sociale og psykiske problemer så fortæl endelig en af de mange hjemløse om tilbuddet!!

4 Kofoeds skole Holmbladgade 120

Juleaften med traditionel julemad, levende musik og gaver!

Og med ønsket om en dejlig juleaften til alle husk nu alle dem der sidder og kukkelure ring til dem

Tekst og pic Gini

Billedet er taget ude på Refshaleøen hvor de nu er ved at anlægge Lynetten.

Stor præstekrave er den almindeligste af de tre danske præstekravearter. Som ynglefugl findes den udbredt ved de fleste danske kyster, hvor der er områder med sand. Stor præstekrave lever af et stort udvalg af invertebrater afhængig af hvilke arter, der er talrige på præstekravens levesteder. Orme og små krebsdyr synes at være særlig vigtige

Tekst og Foto: Anette